

9 18.6.2014

KIRKKO & KOTI

**Katti Matikainen
viihdytti Riemussa
→ 19**

**Luonto
hoitaa mieltä
→ 8-9**

Tiekirkot ja kätköt tutuiksi

→ 10-11

AJANKOHTAISTA

Älypuhelimet hyötykäyttöön riparilla

Tulevan kesän rippikoulut voivat ottaa ohjelmaansa älypuhelimilla ja tableteilla pelaamisen. ”Ulkoläksyt sekaisin” -peli opettaa käyttäjälleen uskontunnustuksen, Isä meidän -rukouksen ja Herran siunauksen. Peli sopii osaksi rippikoulujen opetusta.

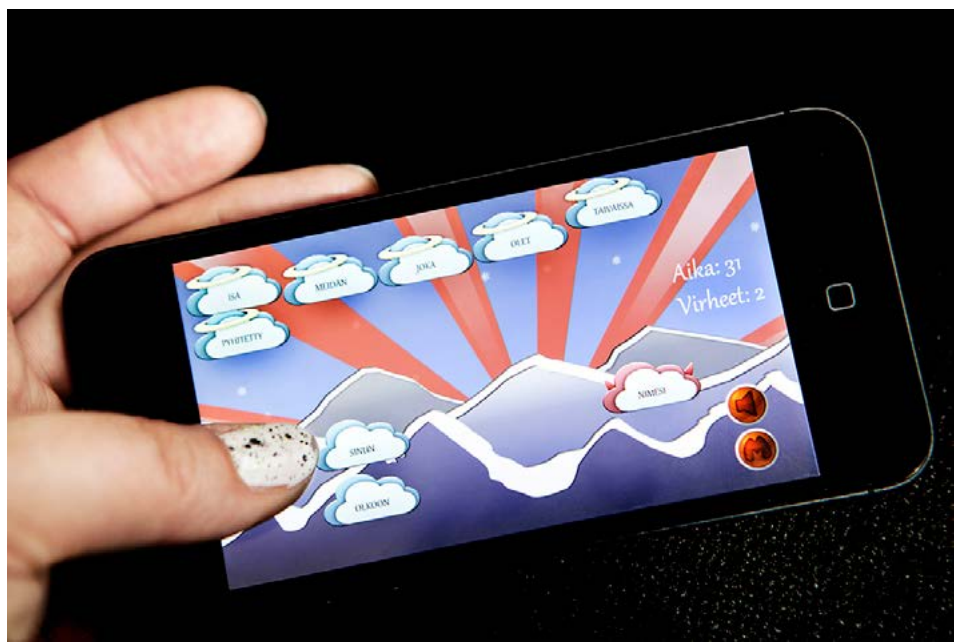
Itä-Suomen yliopiston Seurakunnalliset mobiiliteknologiat -projekti on julkaissut kaksi rippikoulujen oppisisältöjen opettamiseen soveltuvaa mobiilipeliä. ”Ulkoläksyt sekaisin” -pelin lisäksi käytössä on ”RISTI 2048”. Se on uusi versio suosittua 2048-pelistä, jossa pelaaja yhdistelee ruudukossa sijaitsevia numeroita tavoitteenaan saavuttaa luku 2048. Nyt julkaistu versio käyttää numeroiden sijaan kristillisiä symboleja, ja pelin edetessä pelaajalle myös paljastetaan saavutettujen symbolien merkitykset.

Tällä tavoin peli toimii hyvin opetustarkoituksessa. Molemmat pelit voi ladata ilmaiseksi mobiililaitteiden omista sovelluskaupoista.

Rippikouluissa noin 900 kesätyöntekijää

Mobiilisovelluksia ja -pelejä käytetään nykyisin laajasti opetuksen ja oppimisen tukena, mutta rippikoulujen tai yleisemmin seurakuntien käyttöön tarkoitettuja suomenkielisiä pelejä ei ole ollut tätä ennen juurikaan saatavilla.

Nuorisotyönohjaaja **Reetta Kankkunen** ja seurakuntapastori **Marjaana Mäkinen** Järvi-Kuopiosta aikovat esitellä ulkoläksypelejä kesän rippikouluileireillä. Erilaiset mobiilisovellukset ja pelit sekä sosiaalinen media sulautuvat nuorten maailmaan hyvin. ”Nuorten kanssa suunnitellaan toimintaa ja pi-

”Ulkoläksyt sekaisin” -pelillä opetellaan rippikoulun oppisisältöjä.

detään yhteyttä nykyään paljon erityisesti Facebookin kautta,” he kertovat. Kuopion tuomiokirkkoseurakunnan rippikouluileirilä pidetään blogia. Kirjoittajat ovat leiriläisiä, isosia ja työntekijöitä. ”Blogia kirjoitetaan leirin ajan päivittäin”, kertoo nuorisotyönohjaaja **Jarkko Voutilainen**.

Seurakunnat työllistävät merkittävän määrän nuoria kesän ajaksi. Pelkästään rippikouluihin on palkattu Kuopion ja Siilinjärven alueelle yhteensä noin 900 kesäapulaista. Joukossa on mukana muun muassa isosia, yövalvoja ja kesäteologeja.

KT ja MINNA SIIKANIVA

PYSÄKILLÄ

Hyvinvoinnin resepti: liikkeelle!

Kesä on mitä mainointia aikaa lähteä liikkeelle. Suuntaa askeleesi tuoksuvaan metsään, pehmeälle lenkipolulle tai kuumaan asfaltti-viidakkoon ja anna liikkeen helliä sekä kehoa että mieltä.

Tällä reseptillä nimittäin paino pysyy kurissa ja verenkiertoelimestö timminä. Samalla huollat aivoterveystä ja pidät huolta siitä, että ajatus pysyy skarpina myös iäkkäänä.

Liikunnan harrastaminen suojaa kaiken muun hyvän lisäksi dementiaan sairastumiselta. Erityisesti liikuntaa voi suosittelä keskikäisille ylipainoisille henkilöille, sillä tuoreen tutkimuksen mukaan heillä liikunnan hyödyt ovat selvästi suurempia kuin muilla. Liikunta on hyväksi aivoille, vaikka paino ei putoaikaan.

”Tässä tutkimuksessa haluttiin tarkastella sitä, ovatko liikunnan hyödyt samanlaisia eri ryhmillä. Vaikuttaako keski-ikäisen lihavuus, hyötyvätkö miehet ja naiset liikunnasta samalla tavalla, ja entä jos on tiettyjä perinnöllisiä muistisairauksien riskitekijöitä, saadaanko silti samat hyödyt”, kertoo dosentti **Anna-Maija Tolppanen** Itä-Suomen yliopiston CAIDE-eli Cardiovascular Risk Factors, Aging and Incidence of Dementia -tutkimuksesta.

Tulokset ovat varsin yksiselitteisiä ja kovin lohdullisia.

”Liikunta on universaalisti hyödyllistä eli kaikki hyötyvät”, Tolppanen vakuttaa.

Monipuolisuus on valttia

Yhteinen kävelylenkki puolison kanssa tai kahvakuulatreeni ystäväporukassa on mitä mainointia aivoiliikuntaa.

”Ei voida unohtaa liikunnan sosiaalisia merkityksiä. Senkin tiedetään suojaavan omalta osaltaan muistien heikkenemiseltä”, Anna-Maija Tolppanen summaa.

Eikä koskaan ole liian myöhäistä aloittaa oman voiminnan ja kunnon mukaista liikuntaa, sillä myös keski-ikäisen jälkeen aloitetun liikuntaharrastuksen on havaittu suojaavan dementiaa. ”Toivoisin kovin, että tämä näkyisi myös käytännön työssä ja toimisissa vanhustenhoidossa”, Tolppanen heittää.

Mutta millainen liikunta keski-ikässä suojaisi parhaiten vanhuusiän muistisairauksilta? Tähän ei Tolppasen mukaan ole vielä yksiselitteistä vastausta.

”Tutkimuksellisesti tätä ei ole vielä pystytty osoittamaan. Näyttää siltä, että kannattaa

pelata varman päälle ja noudattaa vaikkapa UKK-instituutin liikuntasuosituksia. Liikunta-aiirakka on hyvä apuväline oman liikumisen suhteen. Kestävyysliikuntaa ja voimaharjoittelua voi suosittelä ja ikääntyneille erityisesti myös tasapainoa ylläpitävää ja parantavaa liikuntaa”.

Hyötyliikunta kunniaan

Terveysliikuntasuosituksen mukaan aloittelijalle ja terveysliikujalle riittää reipas liikkuminen vähintään kaksi ja puoli tuntia viikossa. Hyviä kestävyyskuntoa kohottavia liikunnan muotoja ovat esimerkiksi pyöräily, kävely, vesijuoksu tai kuntouinti. Eikä unohtaa voi arki- ja hyötyliikuntaakaan, nimittäin kotona ja puutarhassa touhuaminenkin kohentaa kuntoa.

Kestävyysliikunnan lisäksi kroppa halajaa lihaskuntoa kohentavaa sekä liikehallintaa ja tasapainoa kehittävää liikettä. Yksi mainio esimerkki liikehallintaa ja tasapainoa kohentavasta liikuntamuodosta on tanssi. Siispa suuntaa askeleesi kohti kesäisiä tanssilavoj!

Elinikää ja elämänlaatua

Dementia ja erityisesti Alzheimerin taudin taustalla vaikuttaa perinnöllinen alttius, jonka tarkkaa tautimekanismia ei vielä ole selvitetty. Liikunta näyttää kuitenkin neutraaloivan perinnöllisesti saadun sairastumisriskin merkitystä.

”Liikunnalla oli sama hyvä vaikutus riippumatta siitä, oliko tutkittavalla tiettyä huo- noa altistavaa geenä tai ei”, Anna-Maija Tolppanen toteaa.

Kuinka siis ottaa vinkistä vaari ja edistää terveyttä niinkin helpolla ja halvalla tavalla kuin liikunnalla?

”Jos meillä olisi mikä tahansa ravintolisä tai lääke, jolla olisi näin hyvät vaikutukset madaltaa syöpäriskiä sekä sydän- ja verisuonitautiriskiä, pidentää elinikää ja parantaa elämänlaatua, niin se lääkefirma olisi hyvin tyytyväinen itseensä.”

”Ehkä tällainen aktiivisuutta vaativa asia on hankalammin toteutettavissa kuin se, että käydään hakemassa purkki ja syödään pil- lereitä”, Tolppanen pohtii.

ANNE HEIKKINEN

Piispa Jari Jolkkonen saarnasi Metsäkirkossa.

Metsäkirkko hiljensi ennen miesten Jukolaa

Viiikonlopun Jukolan Viesti Kuopion Vehmersalmella sai suunnistajat ja katsojat hyvin liikkeelle. Lauantaina kello 21 eli vain vähän ennen miesten viestin lähtöä, oli mahdollista hiljentä Metsäkirkossa. Syvähiekan kesäteatteri täyttyi metsiä myöten kansanlaulukirkoon.

Jollain oli reppu selässä, toisella suunnistuskammeet jo valmiiksi päällä. Sekalainen seurakunta: juuri sellainen kuin me olemme. Kuopion

hiippakunnan piispa **Jari Jolkkonen** puhui juuri siitä. Jokainen ihminen on arvokas ja olemme kaikki samanarvoisia Jumalan silmien edessä. ”Emme pelastu tekojemme emmekä voittojemme mukaan, vaan yksin armosta.”

Piispa toppuutteli suunnistajia: Ankarakin kilpailu on pohjimmitaan leikkiä. Jumalan luoma ihminen on leikkivä ihminen.” Hän toivoi myös, että ihmiset liikkuisivat ja pitäisivät huolta terveydestään. ”Ilotaan liikunnasta ja yhdessäolosta.” Kansanlaulukirkossa lauletaan

tuttujen kansanlaulujen sävelillä **Anna-Mari Kaskisen** sanoin. Met- sä raikui, kun ihmiset lauloivat tuttuja kansanlauluja. Liturgina on Järvi-Kuopion kirkkoherra **Reijo Leino** ja piispa Jari Jolkkonen saarnasi. Piispa kertoi, että hänellä on omakohtaisia kokemuksia siitä, kun putoaa kartalta ja tekee puolen tunnin pummin. Kirkkokansaa nau- ratti. Tänä vuonna Piispan Poiijat oli lopputuloksissa kunniaakkaasti 1025. Itseohjeutettuna ankkurina joukkueessa oli Jari-piispa.

teksti ja kuva: ERIKA SUOMINEN

Erilainen taukopaikka

Teologian opiskelijalle **Elisa Koivusalolle** kirkko on tärkeä paikka. Varsinkin Kuopion Tuomiokirkko, jossa hän toimii nyt jo toista kesää kirkon kesäoppaana. Lähes 200-vuotinen Kuopion Tuomiokirkko upeine puistoalueineen on monelle rauhan ja hiljentymisen paikka keskellä hektistä kaupungin sykettä.

Kirkossa käy niin paikkakuntalaisia kuin myös matkailijaa vähän kauempaakin. Kuopion Tuomiokirkko on yksi Suomen 270:stä tiekirkosta, se on avoinna kesäaikaan joka päivä klo 10–18 sekä keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 18–23.

Mitä ihmiset kysyvät kirkon oppaalta?

”Ihmisillä on erilaisia ja monipuolisia kysymyksiä. Joku kysyy historiasta, toinen kirkon esineistöä tai taideteoksista, kolmas vaikkapa kirkon urkumusiikista. Onpa kysymyksiä esitetty joskus myös kirkon valaistuksestaakin. Ihmisiä kiinnostavat erilaiset asiat ja kokonaisuudet.”

Millainen on tyypillisen työpäiväsi?

”Kirkko avautuu yleisölle klo 10. Huolehdin siitä, että alttarille on ennen ovien avautumista tuotu kukkamaljakko valmiiksi ja kynttilät sytytetty. Kerron ihmisille muun muassa kirkon historiasta sekä kirkossa olevista taideteoksista. Kävijämäärät vaihtelevat eri päivien aikana. Kesän 2014 aikana pidämme kirkossa säännöllisen päivänrukoushetken, johon kuuluu virsi tai hengellinen laulu, psalmi sekä raamatunlukua ja muuta rukousta. Päivänrukoushetken ajankoh-

Kirkonopas Elisa Koivusalo aloittaa pian työt hänelle jo ennestään tutussa työpäivässä Kuopion Tuomiokirkossa.

PÄÄKIRJOITUS

Aika pysähtyy

Kesäkuinen hellepäivä. Istun opiskelijakirjaston kellarissa ja pänttään päähäni pääsykoekirjoja. Poliitikan teoria, sosiologian perusteet. Olen aloittanut lukemisen helmikuussa, joten kirjat on kahlattu läpi jo useaan kertaan. Pääsykoepäivä lähestyy.

Olen väsynyt ja mieleni on levoton. Tuntuu siltä, että on pakko päästä pois. Muistiini palautuu lapsuudesta hiljaisuuden kokemus. Olen isoätini kanssa hautausmaalla. Mieleeni piirtyy muistikuva kauniista, rauhallisesta paikasta. On pakko lähteä liikkeelle.

Suuntaan askeleeni käytännössä kadun yli, sillä opiskelijakirjaston vieressä sijaitsee Helsingin Hietanimen hautausmaa. Sitä ympäröi kaksi erittäin vilkasliikenteistä katua. On käsittämätöntä, mikä rauha hautausmaassa silti vallitsee. Tuntuu kuin aika pysähtyisi.

Istahdan penkkiin ja vain hengitän. Syvä rauha valtaa mieleni. Vähitellen pystyn taas havaitsemaan, mitä ympärilläni tapahtuu. Yksinäinen, vanhempi mies laskee kukkia haudalle. Mietin elämää yleisesti. Minun elämäksäni pääsykoee tuntuu olevan se tärkein asia sillä hetkellä. Onko se elämän suuressa kaaressa kuitenkaan merkityksellistä? Muistan vieläkin, kuinka levollisuus valtaa mieleni.

Kuluu vuosia ja tuo sama hautausmaa näyttölee yhä suurempaa merkitystä elämässäni.

Asun sen hautausmaan vieressä ja kävelen siellä paljon. Ylioppilaiden soihutukulue itsenäisyyspäivänä, jouluaaton hartaus ja pyhäinpäivän kynttilämeri tulevat tutuiksi.

Taas kuluu vuosia ja eräs ystäväni elää vaikeaa vaihetta elämässään. Lähipiiri yrittää parhaansa mukaan tukea häntä. Menemme kävelyille. Tie vie hautausmaan poikki. Saan soiton toiselta ystävältäni ja kerron, että olemme kävelyllä. ”Et sitten piristävämpää kävelyreittiä masentuneelle keksinyt kuin hautausmaa”.

Ymmärsin, että hautausmaa ei kaikille merkitse samaa kuin minulle. Se saattaa olla toisille ahdistava ja pelottava paikka.

Minulle hautausmaat edustavat rauhaa ja lohtua. Toivon merkkiä ylösnousemuksesta ja ikuisesta elämästä. Aavistus siitä, mikä meitä odottaa.

Kesä tarjoaa mahdollisuuden tutustua hautausmaihin opastetuilla kävelykierroksilla.

”Herra on minun paimeneni, ei minulta mitään puutu. Hän vie minut vihreille niityille, hän johtaa minut vetten ääreen, siellä saan levätä.” PS 23:1-2.

MINNA SIIKANIVA

Teksti ja kuva: ANNE KORHONEN

KOLUMNI

Peruuttamaton tasa-arvoaskel

Suomessa juhlittiin v. 2006 tasa-arvon merkkipäivää: Sata vuotta aikaisemmin Suomen naiset saivat äänioikeuden ensimmäisinä maailmassa.

Ennen vuotta 1906 valtiopäiville kokoontui neljä säätyä. Aatelissukujen, pappien ja opettajien, kaupunkien verolle pantujen porvareiden ja maaseudun manttaalin pantujen maiden omistajien edustajat kokoontuivat kukin omaan ”kamariinsa”. Vaalikelpoisia olivat vain miehet, mutta aivan kaikki valitsijat eivät olleet miehiä. Kaupunkien verolle pantuihin porvareihin ja talonomistajiin kuului myös naisia, omaisuuttaan hallitsevia leskiä, kuten Minna Canth. Vaikka lähes kaikki valtiopäivämiesten valitsijat olivat miehiä, valtaosalla miehistä ei äänioikeutta ollut.

Miksi naisten ääni-

oikeus toteutui ensimmäisenä Venäjän tsaar-

in hallitsemassa Suomessa? Valvutuneiden naisten poliit-

tista liikehdintää ja oikeuksien vaatimuk-

sia täällä toki esiin-

tyi, mutta ei euroop-

palaisessa verran-

nossa poikkeuksel-

lisesti. Taustalla on jo keskiajan Ruotsin

ainutlaatuisen tasa-

arvoinen yhteiskunta.

Keskeisin on kuitenkin Uno Gygnaeus, pappi ja tiedemies. Hän laati esityksen kaikille lapsille yhteisestä kansakoulusta, ajoi läpi kansakoulu-

asetuksen ja perusti seminaarin. Se koulutti kansakoulunopettajiksi yhtäläisesti naisia ja miehiä aluksi Jyväskylässä, sittemmin Sortavalassa. Hänellä oli myös kiivaita vastustajia, mahtavimpana Snellman. Cygnaeus valvoi suunnitelmiansa toteutumisen kansakoulujen ylitarkastajana sekä kouluhallituksen jäsenenä.

Vielä 1906 vain osa lapsista pääsi kansakouluun. Ne olivat kuitenkin toimineet jo 40 vuotta. Miehet, jotka yleisesti ja yhtäläisestä äänioikeudesta v. 1906 päättivät, olivat kouluja käyneitä - monet kansakoulunsa yhdessä tyttöjen kanssa ja usein naisopettajien ohjaamina. Peruuttamattoman tasa-arvoaskeleen oli ottanut jo edellisen sukupolvi. Naisten jättäminen ilman äänioikeutta olisi vuoden 1906 vallankumouksellisissa tunnelmissa ollut perin takaperoinen ja todellisuudelle vieras ratkaisu.

Entä meidän Suomen miesten äänioikeus? Me saimme yleisen äänioikeuden samana päivänä kuin naisetkin. Milloinkahan tätä juhlittaisiin? MATTI JANTUNEN Tutkimusprofessori emeritus

Hautausmaa on suosittu kesätyöpaikka

Hautausmaat työlistävät Kuopion ja Siilinjärven alueella lähes 100 henkilöä. Osa nuorista apulaisista on töissä jopa viidettä tai kuudetta kesää peräkkäin.

Vakituisista kausityöntekijöistä vanhemmilla on jo lähes kolmenkymmenen vuoden työkokemus. Ensikertalaisia on tänä vuonna 28 henkilöä.

Hautausmaille palkataan 18 vuotta täyttäneitä henkilöitä, sillä työssä käytetään moottorikäyttöisiä työkoneita. Ikähaarukka on laaja: 18 -vuotiaasta aina 61 -vuotiaaseen. Palkattavilta työntekijöiltä toivotaan avointa suhtautumista hautausmaiden vaativiin hoito- ja kunnossapitotehtäviin. Tarvitaan yhteistyökykyä ja ymmärrystä. Sureva ihminen ja yleensäkin hautausmaalla liikkuva ihminen suhtautuu joskus aika kriittisesti siellä tehtäviin töihin. Työntekijät tekevät melko raskasta ruumiillista työtä ulko-olosuhteissa, satoi tai paistoi.

Hautausmaiden kevytyöt aloitetaan yleensä vapun jälkeen yleisivoivuksella. Kukkalaiteet ja muovikynttilät kerätään ja lajitetaan ensin. Sen jälkeen haravoidaan ja puhdistetaan harjakoneella nurmialueet. Kukkapaikat kunnostetaan ja istutetaan niille kukat. Siilinjärvellä istutetaan tänä vuonna peräti 2 600 kesäkukkaa.

Kysymyksiin vastasivat puistopäällikkö Aarne Laukkanen ja Siilinjärven tiedottaja Sini-Marja Kuusipalo.

MINNA SIIKANIVA

NIKKA HARTTUNEN

Hautausmaihin saa uuden näkökulman opastetuilla kierroksilla

Kuopiossa seurakunnissa järjestetään opastettuja kävelykierroksia yhdeksällä hautausmaalla.

Hautausmaakävelyjä on järjestetty Kuopiossa jo yli 15 vuotta. Ne ovat vuodesta toiseen säilyttäneet suosionsa. Hautausmaiden ylläpitäminen on tärkeä osa kirkon toimintaa. Hautausmaat muistut-

tavat elämän katoavaisuudesta mutta samalla myös ylösnousemuksesta ja ikuisesta elämästä. Hautausmailla kaupungin historia, sen merkkihenkilöt, kansalliset vaikuttajat, taiteilijat ja eri aikoina eläneet ihmiset tulevat tutummaksi.

MINNA SIIKANIVA

KUOPIO		
Ison hautausmaan kävelykierrokset alkavat linja-auto-aseman puoleiselta pääportilta klo 18.	kuopiolaisia. Oppaana on Nina Pelli. Torstai 21.8. klo 17. Flodbergin hautausmaa Kirkonmiehiä ja kyläläisiä. Oppaana ovat Helena Riekkä ja Merja Marin.	Oppaana on Matti Töyräs. Kierroksen päätteeksi on hartaus sekä kahvit seurakuntakodissa.
Flodbergin hautausmaan kävelykierrokset kappelin edestä klo 17.	JÄRVI-KUOPIO	Keskiviikko 30.7. klo 18. Kaavin hautausmaa Vanhojen muistomerkkien kertomaa. Oppaana on Merja Marin. Kierros alkaa hautausmaan ja kirkon paikoitusalueelta. Hartaus ja kahvit kirkossa.
Keskiviikko 18.6. klo 18. Iso hautausmaa Tunnettuja ja tuntemattomia kuopiolaisia. Oppaana on Nina Pelli.	Tiistai 24.6. klo 18. Juankosken vanha hautausmaa ja Ruukin ensimmäinen hautausmaa Ajankuvia, ihmisiä ja kulttuurihistoriaa. Oppaana ovat Marja-Sisko Pihl ja Kirsi Leino. Kierros alkaa Ruukin ensimmäiseltä hautausmaalta, virastotalon takaa. Kierroksen päätteeksi on hartaus Vanhassa Tehtaan kirkossa ja kahvit seurakuntatalossa.	Torstai 31.7. klo 18. Muuruveden hautausmaa Muuruveden 110 vuotta sitten vihityn kirkon historia ja seurakunnan vaikuttajajenkilöt. Oppaana on Niilo Lintunen. Kierros alkaa paikoitusalueelta. Kierroksen lopuksi on hartaus ja kahvit.
Torstai 3.7. klo 18. Iso hautausmaa Tunnettuja ja tuntemattomia kuopiolaisia. Oppaana on Nina Pelli.	Torstai 17.7. klo 17. Flodbergin hautausmaa Kirkonmiehiä ja kyläläisiä. Oppaana ovat Helena Riekkä ja Merja Marin.	Torstai 7.8. klo 18. Riistaveden hautausmaa Tutustuminen hautausmaahan. Oppaana ovat Esa Heikkinen ja Marjaana Mäkinen. Kierros alkaa kirkosta. Lopuksi on kahvit kirkkopihalla, sateen sattuessa kirkossa.
Torstai 24.7. klo 18. Iso hautausmaa Tunnettuja ja tuntemattomia kuopiolaisia. Oppaana on Nina Pelli.	Sunnuntai 20.7. klo 11.30. Vehmersalmen hautausmaa Oppaana on Väinö-Matti Miettinen. Kierros alkaa paikoitusalueelta ja Marjaana Mäkinen. Kierros alkaa kirkosta. Lopuksi on kahvit kirkkopihalla, sateen sattuessa kirkossa.	Kesän hautausmaakävelyt ovat maksuttomia.
Torstai 14.8. klo 18. Iso hautausmaa Tunnettuja ja tuntemattomia	Maanantai 21.7. klo 18. Vanhan kirkon puisto (Nilsia) Ihmisiä, taidetta ja historiaa.	

HISTORIALLISTA

Sisäpiirihistoriasta tiedepohjalle

Väärin pappilan julkaisusarjassa ilmestyi äskettäin **Elina Pentikäisen** tutkimus *Kansanhurmuksesta herätysliikkeeksi*. Se on hänen lisensiaatin työnsä vuodelta 1982 ja käsittelee Pohjois-Savon herännäisyyden syntyä.

Pentikäinen taisi olla 30 vuotta sitten aikaansa edellä tai ainakin **Heikki Ylikankaan** ja **Risto Alapuron** vanavedessä yrittäessään katsoa herännäisyyttä ulkopuolelta ja tarkastelemaan lähdekritiiksestä siihen saakka kanonisoituna pidettyä muistokirjoitusperinnettä.

Vuoden 1796 Telpäsnäytyn tapahtumat nimittäin pantiin paperille vasta 40 vuotta myöhemmin todennäköisesti **Paavo Ruotsalaisen** sanelusta. Myytti Telpään herätyksestä on liikkeen omaa historiakäsitteä, vaikkakin se selittää liikkeen synnyn vain dogmaattisesti, ei historiallisesti. Telpäsnäytyn tarina on kielellä puhumisineen ja Pyhän Hengen laskeutumisineen kuin kopio alkuseurakunnan synnystä.

Elina Pentikäisen lisensiaatintyö on nyt saatavilla painettuna kirjana.

Heränneillä on erityisen pitkä sisäpiirihistorian kirjoittamisen perinne, joka alkaa jo 1800-luvun puolimaissa **Matias Akianderin** lähdejulkaisusta ja 1900-luvun alussa **Mauno Rosendahlin** neliosaisesta kokonaisuusityksestä ja edeten **Aukusti Oravalaan** ja huipentuen **Olavi Kareeseen** ja **Viljo Remekseen** (1995).

Pentikäinen puolestaan rinnastaa Pohjois-Savon kansanherätykset laajempaan 1770-luvulta lähtien tunnettuun kansanherätyksen aaltoon, joka

eteni rannikolta sydänmaalle. Lapinlahdella hurmos sai vasta vuonna 1820 aikaan niin paljon epäjärjestystä, että lisälmen kirkkohera **Pehr Johan Collan** pyysi virkavaltaa avuksi. Väärin pappilaakin asunut Collan tunsu heränneet ja heistä valittaneet henkilökohtaisesti, joten kärjäintiasiakirjoista löytyy runsaasti talokohtaista tietoa.

Herätysliikkeet ovat yleensäkin nousseet kriittisen historiantutkimuksen piiriin vasta 2000-luvulla. Yksi pioneireista oli **Ilkka Huhta**, jonka väitös-

kirja käsitteli korttiläisyyden julkisuuskuva. Uutta lukua Savo-Karjalan herätysliikehistoriaan on lupa odottaa kuopiolaisen rovastikuntapastori **Olli Viitanien** väitöskirjasta. Se käsittelee heränneiden talonpoikien kirjallisuutta eli kumpi oli ensin, herätys vai hartauskirjojen lukuinto.

Herätysliikkeistä on syksyllä luvassa kokonaisuusityskin. Tekijä on **Tee-mu Kakkuri**, joka väitteli vuonna 2011 evankelisesta liikkeestä.

KAIIJA VUORIO

MITÄ MIELESSÄ?

Kesänäyttelystä löytyy savolainen säveltäjä

Pessi ja Illusia, Tuntematon sotilas, Aunuksen radio, Lapinlahden musiikkileiri... Museoamanuessi **Heidi Pelkonen** löysi näyttelyä kootessaan savolaisuudesta ylpeän säveltäjä Ahti Sonninen.

Kuka oli Ahti Sonninen, ja miksi hän on nyt esillä?

Ahti Sonninen (1914–1984) on suomalaisen säveltäjä, joka syntyi Siilinjärvellä. Siilinjärven kunta järjestää hänen 100-vuotisjuhlavuotensa, joka alkoi viime itsenäisyyspäivänä. Aloitteen saimme Siilinjärven Musiikinystävien Yhdistykseltä. Juhla näkyy luentoina, konserteina ja tapahtumissa. Esimerkiksi itsenäisyyspäivänä kuultiin Sonnisen elokuvamusiikkia Tuntemattomasta sotilasta. Veteraanipäivänä oli esillä Sonninen työ soita-ajan Aunuksen radiossa. Heinäkuun ajan Siilinjärven kirjastossa on näyttely Ahti Sonnisenä.

Mikä jalansija Sonnisella on Siilinjärvellä?

Ahti oli nuorena innokas urheilija, pelasi Siilinjärven Ponnistuksessa pesäpalloa. Myöhemmin hän sävelsi pesäpalloilijan marssin. Hän syntyi Siilinjärven vanhassa pappilassa opettajaperheensä kodissa. Sittemmin Sonnisen perhe asui nykyisen Ah-

mon koulun viereisessä tiilitalossa, ja sen seinään kiinnitettiin Sonnisen muistolaatta. Uransa Sonninen loi pääkaupunkiseudulla, mutta koko ikänsä hän oli ylpeä juuristaan, kotiseudustaan, savolaisista ja savolaisesta luonnosta.

Millainen näyttely on luvassa heinäkuussa?

Kirjastoon koottava näyttely kertoo Sonnisen elämästä ja tuotannosta erityisesti sanoin ja kuvin. Rikasta musiikkiuutantoa esittävät nuotit. Nuoren Ahti Sonnisen selo on ainut oman kokoelmamme esine. Paljon muuta materiaalia olemme saaneet perikunnalta. Näyttely kertoo Ahti Sonnisen henkilöstä sekä tämän paikkakunnan historiasta. Paikalliset saattavatkin bongata kuvista tuttuja.

Millaisen Ahti Sonnisen löysit näyttelyä kootessasi?

Tekevän ja ehtivän, innostuneen ihmisen. Säveltäjänä hän on maamme tuoteliaimpia: orkesteri- ja kuoroteoksia, piano- ja näyttämömusiikkia, laulusarjoja, yksinlauluja, hengellistä musiikkia ja käyttömusiikkia. Sonninen oli hyvin huumorintajuinen ja perijuuriltaan savolainen.

teksti ja kuva: Sini-Marja Kuusipalo

Ahti Sonninen juhlanäyttely 1.–31.7. Siilinjärven kirjastossa. Juhlavuoden kirkkokonsertti Siilifolk-viikolla 2.7. Siilinjärven kirkossa.

Siunaustilaisuudet ym. perhejuhlal viihtyisissä tiloissamme Niiralassa

Kotkankallionkatu 14 • 70600 Kuopio
p. 044 5155 219 • www.herkkukeittio.fi

ERIKOISHAMMASTEKNIKKO ESA-MATTI KOPONEN

Puijonkatu 26, III kerros puh. (017) 261 3370
Uudet hammasproteesit, pohjaukset ja korjaukset
LAATU- JA TYÖTAKUU

Suuhygienisten tarjoamaa suun terveydenhoitoa kotikäynteinä Kuopion alueella. Ammatitaitoista palvelua suurella sydämellä.

p. 040 171 8861 • hymysuut@gmail.com • hymyoy.fi

• Perhejuhlal • Häät, muistotilaisuudet
• Syntymäpäiväivät • Pitopalvelu

Hyvät kulkuyhteydet, rauhallinen ympäristö

GASTHAUS LASTULAHTI OY

Puh. 050 301 4508 :: Nurmeksentie 856 Nilsia

SELKÄKIPU JA LUUNMURTUMA VOI OLLA OIRE

OSTEOPOROOSISTA

Lääkärin tutkimus, selän kuvaus ja luuntiheys- sekä tasapainon mittaus.
Hinta 355 €, Kela-korvaus 125 €, omavastuu 230 €

Osteoporoosiin perehtynyt, yleislääketieteen erikoislääkäri

MARKKU HYVÖNEN

PUIJONLAAKSON

LÄÄKÄRIKESKUS

Kiekkotie 2, Kuopio,

017 2828 244

www.puijonlaaksolaakarikeskus.fi

Kukkanen

K-Citymarket, kauppa. • p. 3613 802 • MA-PE 9-19, LA 8-18, SU 12-16
Linja-autoasema • p. 2616 196 • JOKA PÄIVÄ 9-19

Kodin Kukkapalvelu

Kuninkaankatu 26, keskusta • p. 2612 438
ARK. 9-17, LA 9-14 • www.kodinkukkapalvelu.fi

Kukka-Hanski

Kauppahalli • p. 2626 221 • MA-PE 8-17, LA 8-15

Heikkisen Kukkatarha

Jokipellontie 96, Vehmasmäki • p. 017 3623 215
MA-PE 9-20, LA-SU 9-18 • www.kukkatarha.fi • myynti@kukkatarha.fi

KESÄMUSIIKKEJA

Mezzosopraano Annastiina Tahkola.

Kesän iltamusiikit Tuomiokirkossa

- Laadukkaita konsertteja joka viikko torstaisin klo 21. Ohjelma 5 €.
- ✦ **"Kesäillan kellot"** to 19.6. Käsikellokuoro Dolce, johtaa Richard Nicholls.
 - ✦ **"Kotipolulla"** to 26.6. Mari Hautaniemi, mezzosopraano ja Jussi Pernu, piano.
 - ✦ **"Uusilta levyiltä"** to 3.7. Selloduo Anna-Maaria & Olli Varonen.
 - ✦ **"Kesäyö kirkomaalla"** to 10.7. Annastiina Tahkola, mezzosopraano Pertti Tahkola, urut ja piano.
 - ✦ **Kesän iltamusiikki** to 17.7. Enrico Zanovello, urut (Italia).
 - ✦ **Kesän iltamusiikki** to 24.7. Ensemble (Viro). Hanna-Liina Vösa, sopraano, Jaak Lutsoja, harmonikka, Merle Kollom, urut, Lembit Saarsalu, tenorisaksofoni.
 - ✦ **"Jaloilla koreasti – uruilla nelikäsitsesti"** to 31.7. Urkuduo Jaana Jokimies & Irina Lampén.
 - ✦ **"Frankkita Regeriin"** to 7.8. Marko Koskinen, urut.
 - ✦ **Kesän iltamusiikki** to 14.8. Daniel Bruun, urut (Tanska).

BarokkiKuopio 1.–6.7.

- Männistön Pyhän Johanneksen kirkossa pidettävät konsertit. Ohjelmalippu 15 / 10 €.
- Katso koko BarokkiKuopio-ohjelma www.barokki kuopio.com
- ✦ **Mystistä ja maailmallista** la 5.7. klo 15 Esa Toivola, urut.
 - ✦ **Songs of sundrie natures - lauluja elämästä, kuolemasta ja kaikesta** la 5.7. klo 19. Nokkahuiluyhtye Q consort: Petri Arvo, Riikka Holopainen, Milja Tiainen, Sini Vahervuo ja Reetta Varjonen-Ollus sekä Titta Lampela, sopraano & Solmund Nystabakk, luuttu.
 - ✦ **Orpheus with his Lute Made Trees** su 6.7. klo 15. Kari Vaattovaara, luuttu.
 - ✦ **A music-meeting with Lawes & Jenkins** su 6.7. klo 19. Gambayhtye Henry Jaye consort Helsinki: Varpu Haavisto, Louna Hosia, Arvo Haasma, Markus Kuikka, Thomas Pitt ja Pilviikki Virtaperko.

Päivämusiikki Männistössä

Pyhän Johanneksen kirkossa maanantaisin klo 12.

- ✦ **"Beauty and the Beasts"** Sari Straatsma, traverse ja Ere Lievonen, cembalo, ma 7.7.
- ✦ **Janne Maarala**, piano, ma 14.7.
- ✦ **Heidi Miettunen**, sello ja Anna-Maria McElwain, piano, ma 21.7.
- ✦ **Anna Antikainen**, urut, ma 28.7.

Kesäiset musiikkituokiot

- Puijon kirkossa keskiviikkoisin klo 13. Musiikkituokiot kestävät n. 30 min. Vapaa pääsy.
- ✦ **Espanjalaista renessanssimusiikkia** ke 25.6. Tuomas Rauramaa, viuhela.
 - ✦ **Psalmilaulua ja hiljaisia säveliä** ke 9.7. Joona Saraste.
 - ✦ **Toivevisiä** ke 23.7. Aino Nissinen.
 - ✦ **Maakuntalaulut** ke 6.8. Outi Keskisipilä.

TAPAHTUU

kirkkojakoti@evl.fi

Juhannuksena

- ✦ **Kuopion evlut. seurakuntien perinteinen juhannusjuhla** juhannusaattona pe 20.6. klo 18 Poukaman leirikeskuskesä. Lipunnosto ja hartaus klo 18, kokko sytytetään klo 18.30 ja bussit lähtevät takaisin kaupunkiin klo 20. Musiikkia, tarjoilua, mukavaa yhdessäoloa ja seurustelua. Ilmainen bussikuljetu. Lisätietoja Kati Ukkoselta puh. 040 4848 325.
- ✦ **Juhannusristeilyt** Tuusniemen sata-masta juhannusaattona pe 20.6. Perheidän juhannusristeily klo 16. Kesäinen kansanlaulukirkkoristeily klo 18. Risteilyseurat klo 20.
- ✦ **Juhannusjuhla** Kallaveden rannalla, Ruokoniemen leirikeskuskesä pe 20.6. klo 18–21 (Ruokoniementie 142). Suven lauluja, visailua, puuhailua, kokko, tarjoilua. Yhteinen bussi Siilinjärven srk-talolta klo 17.30 (meno-paluu 5 €).
- ✦ **Savonkielinen juhannuskirkko** Pyhän Johanneksen kirkossa juhannuspäivänä 21.6. klo 10. Kaikki jumalanpalveluksessa on aetoo savvoo niin puhheet kun virrettii.
- ✦ **Juhannuspäivän kansanlaulukirkko ja kesävieraiden kirkkopyhä** Pikonniemen hiiliuuneilla la 21.6. klo 10. Tarjolla juhannuskahvit.

Katso lisää juhannustapahtumia kuopion-seurakunnat.fi

Tuomiokirkossa kesällä

- ✦ **Päivän rukoushetki** klo 12 joka arkipäivä 19.6.–8.8.
- ✦ **Kesäillan ehtoollinen** klo 18 keskiviikkoina 2.7., 16.7., 30.7., 13.8. ja 20.8.

Kesäaamun avaus

- ✦ Siilinjärven kirkossa keskiviikkoamut alkavat **rukoushetki Laudeksella** 25.6.–13.8. klo 8.30. Ammennaa voimaa arkeen alttarin ääreltä Jumalan läsnäolosta. Rukoushetken jälkeen voit jututtaa paikalla olevaa pappia.

Kirkonmenoja

- ✦ **Kesäsunnuntain jumalanpalvelus** Vääränlammen rannalla su 22.6. klo 13.
- ✦ **Puutosmäen kesäkirkko** Puutosmäen kappelilla su 22.6. klo 13.
- ✦ **Maakirkko ja seur** Pisalla su 22.6. klo 13.
- ✦ **Vehmersalmipäivän messu** Vehmersalmen kirkossa su 29.6. klo 13.
- ✦ **Messu 1600-luvun tapaan** Pyhän Johanneksen kirkossa su 6.7. klo 10. Messu on osa BarokkiKuopio-tapahtumaa.

- ✦ **Sanajumalanpalvelus** Säyneisen hautausmaalla su 20.7. klo 13.
- ✦ **Luontokirkko** ke 6.8. klo 18 Seivänuoren Rotkolaaksossa, kirkkokahvit tarjoaa Koillis-Tuusniemen kyläyhdistys.
- ✦ **Kesäasukkaiden kirkkopyhä -messu** Vehmersalmen kirkossa su 20.7. klo 13.
- ✦ **Messu, Rauhanyhdistyksen kirkkopyhä** Vehmersalmen kirkossa su 3.8. klo 13. Seurakuntakodissa ruokailu, kahvit ja seurat, puhujina Pauli Soranta ja Harri Korteniemi.
- ✦ **Sionin virsisuorat** Vehmersalmen kirkossa su 10.8. klo 18, Lossinrannantie 10. Kahvitarjoilu. Ei jumalanpalvelusta kirkossa.
- ✦ **Eräkirkko** Munakan metsästysmajalla su 17.8. klo 10.
- ✦ **Motoristimessu** su 17.8. klo 10 Alavan seurakuntakeskuksen seurakuntasalissa. Kirkkokahvit.
- ✦ **Afrikkalainen gospelmessu** Nilsin kirkossa su 17.8. klo 18.

Kesäkirkot Siilinjärvellä

- ✦ **Kansanlaulukirkko** to 3.7. klo 12 torilla Siilifolk-teltassa.
- ✦ **Jännevirran kesäkirkko** ke 16.7. klo 18 Lapinludantien laavulla.
- ✦ **Tomperin kesäkirkko** ma 21.7. klo 18. Lähtö kirkkoveneillä Kunnon Paikan vierasvenesatamasta klo 17. Paluu klo 21. Ilmoittautuminen 14.7. mennessä kirkkoherranvirastoon puh. 017 288 4600.
- ✦ **Jälän kesäkirkko** ke 30.7. klo 18 Annikki Oinosen mökillä, Selkärantantie 141.

Kansanlaulukirkkoja

- ✦ **Riistaveden museopirtillä** la 21.6. klo 10.
- ✦ **Luikolahden rannassa** la 21.6. klo 13.
- ✦ **Tuusniemen kirkossa** su 22.6. klo 10.
- ✦ **Särkiniemen seurakuntatalolla** su 22.6. klo 13.
- ✦ **Konttilassa Puijon mäellä** su 29.6. klo 12. Lounas 12 €.
- ✦ **Juankosken Tehtaan kirkossa** su 6.7. klo 10.
- ✦ **Nilsissä Kopsilla** ke 23.7. klo 18, Mansikka-aho 63.
- ✦ **Säyneisen teatteriarreenalla** su 10.8. klo 13.
- ✦ **Tättilässä** su 17.8. klo 12.

Konsertteja

- ✦ **Kesäkonsertti** la 5.7. klo 13. Riistaveden Mantulla. Marja Yrjönmäki ja Jorma Koponen laulavat, Riikka Tuuran säestyskellä. Tervetuloa virvoittamaan hetkeksi musiikin pariin ja nauttimaan kesäistä lauluista.
- ✦ **Mitä Juice etsi?** Juankosken Tehtaan kirkossa pe 15.8. klo 18. Teemalta Brynolfin tapahtuman yhteydessä. Tuot-to Ylösnousemuksen kirkon flygelirä-

hastoon.

- ✦ **Kirkkokonsertti** Kaavin kirkossa su 29.6. klo 17. Martti ja Erkki Holopainen, Lauri Hallikainen, vapaa pääsy.
- ✦ **Juhani "Junnu" Aaltosen konsertti** Nilsin kirkossa to 26.6. klo 18.
- ✦ **Musiikkileirin matine** Nilsin kirkossa ma 30.6. ja ti 1.7. klo 14.
- ✦ **Ahti Sonnisen juhluvuoden konsertti** ke 2.7. klo 18 Siilinjärven kirkossa. Siilinjärveläislähtöisen Sonnisen 100-vuotisjuhluvuoden kirkkokonsertissa kuullaan monipuolisen säveltäjän hengellistä tuotantoa. Vapaa pääsy. Tilaisuus on osa Siilifolk-tapahtumaa.
- ✦ **Venääläisen Classics Art Ensemble -yhtyeen klassisen musiikin konsertti** Nilsin kirkossa ke 9.7. klo 18. Ohjelma 15 €.
- ✦ **Sepittäjä ja Runotar – Eino Leinin runo- ja lauluja.** Laulu Jaana Turunen, lausunta Veikko Savolainen ja piano Riikka Tuura. Syvänniemen kirkossa to 3.7. klo 18, Vehmersalmen kirkossa pe 4.7. ja Nilsin kirkossa ke 16.7.
- ✦ **Iltamusiikkia** Tuusniemen kirkossa ke 23.7. klo 18.

Lauletaan!

- ✦ **Laula kaikki maa-yhteislauluilta** Juankosken Tehtaan kirkossa ke 18.6. klo 19.
- ✦ **Viitsielisen yhteislauluilta** Juankosken Tehtaan kirkossa ke 25.6. klo 19.
- ✦ **Kesälaulajaiset ja kahvitarjoilu** Pyhän Johanneksen kirkon takkahuoneessa klo 17 torstaina 26.6., 10.7. ja 24.7.
- ✦ **Viitsielisen yhteislauluilta** Muuruveden satamassa to 26.6. klo 19.
- ✦ **Kauneimmat hengelliset laulut** Särkiniemen seurakuntatalolla ke 2.7. klo 18.
- ✦ **Jaakko Löytyn ja Pekka Simojoen laulujen yhteislauluilta** Juankosken Tehtaan kirkossa ke 2.7. klo 19.
- ✦ **Jaakko Löytyn ja Pekka Simojoen laulujen yhteislauluilta** Muuruveden satamassa to 3.7. klo 19.
- ✦ **Kauneimpien hengellisten laulujen yhteislauluilta** Juankosken Tehtaan kirkossa ke 16.7. klo 19.
- ✦ **Kauneimpien hengellisten laulujen yhteislauluilta** Muuruveden satamassa pe 18.7. klo 19.
- ✦ **Kauneimmat hengelliset laulut** Särkiniemen seurakuntatalolla ke 6.8. klo 18.
- ✦ **Mustinlahden kesälaulajaiset** Vehmersalmen Kylätalolla ke 20.8. klo 19.
- ✦ **Israelilaisten laulujen yhteislauluilta** Muuruveden satamassa to 28.8. klo 19.

Kirkkovenesoutu ja kansanlaulukirkko järjestetään 21.7. Lähtö Kuopiossa Julkulan venerannasta klo 16 määränpäänä Tomperin saari. Ilmoittaudu nyt mukaan soutamaan! Ilmoittautumiset viimeistään 2.7. Puijon seurakunnan toimistoon p. 040 4848410 arkisin klo 8–15.

Vanhassa Pappilassa Merja Nykänen-Naukkarisen keramiikkaa ja Ulla Remeksen taidetta.

Naisilta naisille -taidemyyntinäyttely

- ✦ Kuopion Naisten Pankki järjestää **Naisilta naisille -taidemyyntinäyttelyn** Kuopion Vanhassa Pappilassa, Kuninkaankatu 12, su 17.8. klo 11–18 ja ma 18.8. klo 15–19. Esillä kuva- ja yhteisötaiteilija Ulla Remeksen värkylläisiä maalauksia ja kuvanveistäjä ja keramiikkataiteilija Merja Nykänen-Naukkarisen keramiikkahahmoja, joissa korostuu hauskuus, hassuttelu ja tarinointi. 5 €, lapset maksutta. Näyttelyn tuotto menee kehityksmäiden naisten hyväksi.

Kesäkahvila Manna

- ✦ **Siilinjärven seurakuntatalon kahviossa** 19.6.–8.8. klo 11–18. Kahvila toimii nuorten seurakuntalaisten ja seurakunnan erityisnuorisotyön yhteistyönä. Osa tuotosta ohjataan Jelppari-työhön.

Hiljaisuuteen

- ✦ **Hiljaisuuden talo- iltat "Metän teologiaa ja yhteisöelämää"** ke 13.8. klo 18. Vanhassa pappilassa Kuninkaankatu 12. Yhteisöllisesti teologiaa kanssamme luomassa suomalaisen hengellisytyden juuria tutkinut Pauliina Kainulainen.

Yhteisiä reissuja

- ✦ **Perinnepäivä** Muuruvedellä su 6.7. Muuruveden kirkolta klo 9 linja-autolla Kuopioon. Kuopiosta Muuruvedelle M/S Queen-laivalla, laiva lähtee Kuopiosta klo 10, ruokailu kartanohotelli Kivennavalla. Pyhäpäivän hartaus ja kahvit klo 15.30 Muuruveden kirkolla. Paluukuljetus Kuopioon linja-autolla. Matkan hinta 60 €, lapset (alle 15 v.) 20 €. Ilmoittautuminen ja lisätietoja Pentti Rissanen, puh. 0400 621 256.
- ✦ **Vammaisten leiripäivä** Tiirilahdessa pe 11.7. Lähtö Nilsin seurakuntakodilta klo 10.30, paluu n. 17.30. Päivän omavastuu 7 €, ilmoittautumiset Hanna Kokkoselle 4.7. mennessä puh. 040 4888 677.
- ✦ **Retki Aholansaareen katsoomaan näytelmää Ukkojenyrinän poika** to 17.7. Lähtö kirkon pihalta klo 13.50. Hinta 30 € sisältää matkat, Aholansaaren esitelyn, ruokailun, kahvin ja näytelmän. Ilmoittautumiset toimistosihteerille, puh. 040 4888 611.
- ✦ **Siilinjärven perheidän retkipäivä** su 27.7. klo 12–18 Ruokoniemen leirikeskukseen. Uimista, saunomista, makkarapaistoa ja ulkopelejä. Kaikille avoin, ei ennakkoilmoit-

- tautumista. Omat eväät ja makkarat mukaan, seurakunta tarjoaa kahvit ja mehut. Vietetään mukava päivä yhdessä! Lisätietoja perhetyohtekijältä puh. 044 7284 646.

- ✦ **Mielenterveysleiri** 5.–7.8. Poukaman leirikeskuskesä. Leirin hinta 25 €/hlö. Lisätiedot, ilmoittautumiset ja erityisruokavaliot sekä lähiomaisen yhteystiedot 20.6. mennessä Pirjolle, puh. 040 4888 627.

- ✦ **Henkilökohtaisesti ohjattu retiriitti** Rytkyn leirikeskuskesä to–su 28.–31.8. Kaipaatto it-sesi ja Jumalan kuuntelemista rukoushiljaisuudessa? Päivä sisältää messun, neljä henkilökohtaista rukousmietiskelyä raamatun tekstin äärellä, tapaamisen ohjaajan kanssa ja illan hiljentymisen yhdessä. Retiriittiohjaajina Raimo Jalkanen, Sisko Laitinen ja Ulla Turunen. Hint: Alavan seurakuntalaiset 100 €, eläkeläiset, työttömät, opiskelijat 80 €. Muista seurakunnista tulevat 140 € / 100 €.

- (voit tarvittaessa kysyä avustusta seurakunnastasi). Ilmoittautumiset 21.7. alkaen Sisko Laitiselle 040 4848 326.

- ✦ **Omaishoitajien leiri** Rytkyn leirikeskuskesä 1.–3.9. Ilmoittautuminen 18.8. mennessä seurakuntien vaihteeseen 017 158 111. Leirin hinta 30 €/hlö ja edestakainen kuljetus 10 €/hlö. Leirin ohjaajina ovat pastori Liisa Penttinen, diakoni Sonja Tirkkonen ja diakoni Birgitta Oksman.

- ✦ **Omaishoitajien leiripäivä** Poukaman leirikeskuskesä ma 1.9. lähtö matkahuollolta klo 9 paluu klo 19. Matkan hinta 10 €/hlö. Ilmoittautumiset, yhteystiedot ja erityisruokavaliot 3.7. mennessä Pirjolle, puh. 040 4888 627.

- ✦ **Seurakuntamatka Saarenmaalle** 11.–16.9.2014 Kylpylä Kylpylä Riiuhti 4 yötä, ystävyysseurakunta Nömmen Tallinnassa 1 yö, retket lintujen syysmuuttopaikoille, vanhoihin kirkkoihin ym. nähtävyyksiin. Osallistumismaksuun 560 € sisältyvät matkat, majoitus 2 h hotellihuoneissa, täysihoidot, terveys- hoidot 3 kpl, retket ja opastus. Ilmoittautumiset ja tiedustelut 15.8. mennessä, mikko.huhtala@evl.fi, 040 4888 625.

Tue flyygelihankintaa

- ✦ **Juankosken Ylösnousemuksen kirkon** flygelin hankintaa voi tukea aluseurakunnan tilaisuuksissa ja lahjoituksin tiille: Kuopion evlut. seurakuntayhtymä Nordea FI9220271800035217. Merkiki:2220/10, Juankosken flyygei.

Tee kirkosta näköisesi

Seurakuntavaaleihin tarvitaan ehdokkaiksi kaikenikäisiä ja eri tavoin ajattelevia seurakuntalaisia. Ehdokasasettelu päättyy 15.9. klo 16.

Yhteinen kirkkovaltuusto päättää taloudesta

Yhteinen kirkkovaltuusto päättää muun muassa kirkollisveron suuruudesta, toiminta- ja taloussuunnitelmasta sekä kirkkojen rakentamisesta ja korjaamisesta sekä valitsee jäsenet yhteiseen kirkkoneuvostoon.

Syysyn seurakuntavaaleissa valittava valtuusto päättää tulevalle nelivuotisella toimikaudellaan

ainakin seuraavista linjauksista Kuopion seurakuntayhtymässä: tulevaisuuden toiminnan painopisteet, mahdolliset rakennus- ja korjaushankkeet, jakoperusteet lähetysjärjestöjen määrärahoille ja diakonisel- le avulle.

Seurakuntaneuvosto päättää alueen kehittämistä

Seurakuntaneuvosto johtaa pai-

kalliseurakunnan toimintaa ja edistää sen hengellistä elämää. Se päättää niiden varojen käytöstä, jotka seurakunnalle osoitetaan seurakuntayhtymän talousarviossa.

Seuraavan neljän vuoden aikana valittavat luottamushenkilöt päättävät muun muassa resurssien käytöstä, toiminnan painopisteistä ja vapaaehtoistoiminnan kehittämistä alueella.

Aina voi vaikuttaa

Kolme tämänhetkistä seurakuntien luottamushenkilöä vastasi kysymyksiin:

- 1. Miten pitkään olet ollut luottamushenkilönä?**
- 2. Miksi kannattaa asettua ehdolle?**
- 3. Oletko kokenut voivasi vaikuttaa asioihin?**
- 4. Mikä on ollut kauden mieleenpainuvien asia?**

Vaino Matti Miettinen, Järvi-Kuopion seurakunta

1. Ensimmäiset kokemukseni seurakunnan luottamustehtävistä ovat Kontiolahdelta, jossa toimin yhden kauden valtuustossa ja kirkkoneuvostossa. Palasin eläkepäiviksi kotiseudulle Vehmersalmelle v. 2002. Tulin heti valituksi Vehmersalmen seurakunnan valtuustoon. Vuoden 2005 alussa liityimme Kuopion seurakuntayhtymään. Siitä alkaen olen kuulunut yhteiseen kirkkovaltuustoon ja -neuvostoon, tällä hetkellä olen kirkkoneuvoston varapuheenjohtajana.

2. Ehdokkaaksi kannattaa asettua siksi, että sitä kautta avautuu mahdollisuus vaikuttaa oman seurakunnan ja seurakuntayhtymän toimintaan ja hallintoon. Seurakunnat ovat usein omaleimaisia ja toiminnallisesti itsenäisiä. Yhteistyös edellyttää sopeutumista yhteistoimintaan. Luottamushenkilö on oman seurakuntansa edustaja ja samalla kuitenkin yhteisten asioiden päättäjä.

3. Tiedän joidenkin luottamushenkilöiden ajattelevan, ettei heillä ole mahdollisuutta vaikuttaa päätöksiin. Asiat käsitellään esittelys- tä, toisin sanoen päätöksiä ei voida tehdä spontaanisti. Vaikuttaminen vaatii perehtymistä asioihin ja aktiivista osallistumista. Koen voineeni vaikuttaa asioihin, joskus jopa niinkin, että päätökset eivät ole miellyttäneet kaikkia. Terve kritiikki on paikallaan.

4. Mielipainuva asia oli varmasti Männistön vanhan kirkon siirtymisen katoliselle kirkolle. Iltoisen si-

tä, että paikka saa edelleen jatkaa kirkkona.

Kauden merkittäviin asioihin kuuluu ehdottomasti myös Järvi-Kuopion seurakunnan muodostaminen. Päätökset tehtiin edellisellä kaudella, mutta seurakuntana Järvi-Kuopio on muotoutunut ku- luvalla kaudella. Tämä on ollut prosessi, jonka onnistumista monet epäilivät. Mukautumista ja sopeutumista se on vaatinut kaikilta, mutta lopputulos on esikuvaksi sopiva.

tällaiset asiat kiinnostavat, valtuustovaaleihin kannattaa asettua ehdolle. Seurakuntaneuvostoissa asiat ovat käytännölläisempiä.

3. Alkuaikoina koin, etten voi vaikuttaa, koska en silloin ollut tarpeeksi perillä asioista ja aika meni tutustuessa järjestelmään. Kun pääsin sisälle asioihin ja uskalsin avata suuni, huomasi, että voin vaikuttaa päätöksiin.

Yksi kausi olisi ollut liian lyhyt. Onneksi olen saanut olla mukana myös toisen kauden ja olen nyt voinut osallistua täysipainoisesti päätösten tekoon.

4. Mieleenpainuvien oli Tuomiorovastin pappilan säilyttäminen ja saaminen opiskelijakäyttöön. Poukaman leirikeskus säilyttäminen ja Männistön vanhan kirkon myynti olivat nekin merkittäviä päätöksiä. Ja tietysti mieleen on jäänyt pitkäaikainen projekti Alavan kirkon peruskorjauksesta.

Heikki Juutinen, Puijon seurakunta

1. Kahdeksas vuosi luottamushenkilönä.
2. Jos haluaa edistää tiettyjen asioiden esille tuloa seurakuntayhtymässä, kannattaa asettua ehdolle. Tulevalla kaudella päähuomion kievät mittavat peruskorjaukset, seurakuntaliitokset ja säästösuunnitelman toteuttaminen. Itselleni tärkeitä asioita ovat lisäksi yhtäläisten ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja suvaitsevaisuuden edistäminen, joiden suhteen ainakin osittain hiippakunnassamme puhaltavat tällä hetkellä kylmät tuulet.
3. Olen voinut vaikuttaa päätöksentekoon, en tosin niin paljon kuin olisin halunnut. Ennen kokouksia on tärkeää paneutua esityslistaan hyvin ja keskustella asioista muiden luottamushenkilöiden kanssa.
4. Päivärannan kirkon lakkauttaminen oli konkreettinen osoitus hapenevista rahavaroista.

Taina Tammekann, Alavan seurakunta

1. Olen ollut syksyllä kaksi kautta eli kahdeksan vuotta kirkkovaltuustossa. Lisäksi kolme ja puoli vuotta kirkkoneuvostossa. Olen myös yhteisen lapsityön johtokunnan jäsen.
2. Kannattaa asettua ehdolle, jos haluaa vaikuttaa muun muassa siihen, miten seurakunnan talousasioita hoidetaan, mihin säästöjä kohdennetaan tai avustuksia jaetaan. Päätöksenteko on ollut viime vuosina pääasiassa säästöihin kohdennettua, kiinteistöstrategiaa ja seurakuntien yhdistymistä sekä rakennemuutosta käsittelevää. Jos

nitelman toteuttaminen. Itselleni tärkeitä asioita ovat lisäksi yhtäläisten ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja suvaitsevaisuuden edistäminen, joiden suhteen ainakin osittain hiippakunnassamme puhaltavat tällä hetkellä kylmät tuulet.

2. Kannattaa asettua ehdolle, jos haluaa vaikuttaa muun muassa siihen, miten seurakunnan talousasioita hoidetaan, mihin säästöjä kohdennetaan tai avustuksia jaetaan. Päätöksenteko on ollut viime vuosina pääasiassa säästöihin kohdennettua, kiinteistöstrategiaa ja seurakuntien yhdistymistä sekä rakennemuutosta käsittelevää. Jos

MINNA SIIKANIVA
HELI HARING

Lumoudu luonnosta – irtaannu stressistä

Luonto on monille suomalaisille ilon ja positiivisten kokemusten tuottaja.

Humiseva metsä, lintujen laulu tai aaltojen rauhoittava liplatus rantakivikkoon. Jo pelkkä mielikuva on omiaan tyydyttämään rauhatoman mielen.

Viime aikoina luontokokemusten merkitystä ihmisen psyykkiin ja fyysiseen hyvinvointiin on tutkittu paljon. Tulokset kertovat, että luontoympäristössä stressitaso laskee niin, että selvät fysiologiset muutokset ovat mitattavissa.

”On todettu, että muun muassa verenpaine laskee ja lihasjännitys pienenee”, Sininauhaliiton *Vihreä veräjä* -hankkeen projektipäällikkö **Tuomo Salovuori** kertoo.

”Myös fyysisen vastustuskyvyn on havaittu kasvaneen luonnon helmassa oleilun jälkeen.”

Vaikutukset näkyvät, kun lähiviheralueita käytetään vuositasolla yli viisi tuntia kuukaudessa.

Upea luonto onkin suomalaisille varsinainen aarre, jota kannattaa hyödyntää.

kiintuvan osaksi suomalaista hoitojärjestelmää kymmenen vuoden kuluessa.”

Tutkimusten perusteella heikoksi terveytensä kokevat hyötyvät luonnon hyvinvointivaikutuksista usein kaikkein eniten.

”Voi täydellä syyllä sanoa, että kiinteä suhde luontoon on osa hyvää elämää.”

Terapiaa puutarhasta

Puutarhanhoito on monille meistä kesäajan parasta antia. Kun keväät koittaa, multasormea alkaa jo syyhyttää.

”Puutarha tarjoaa samassa paketissa sekä toimintaa, että lepoa. Upottaessaan sormet kukkapenkkiin, voi konkreettisesti tuntea yhteyden luontoon.”

”Puutarhassa puuhastelu voi parhaimmillaan olla erittäin terapeuttinen kokemus. Siellä saa olla omassa rauhassaan, seurata kasvun ihmettä ja lumoutua luonnosta.” Salovuori huomauttaa, että luonto voidaan tuoda myös sisätiloihin.

”Viime aikojen nouseva trendi on ollut niin sanotut viherseinät, joita on pystytetty esimerkiksi toimistotiloihin. Seinän viherkasvit raikastavat huoneilmaa ja niistä on saatu hyviä tuloksia muun muassa sisäilmaongelmien hoidossa.”

Pehmeä lumoutuminen

Luonto ei ole vain kauniita maisemia, vaan se on myös hiljaisuuden työssä.

”Meteli syö ihmistä ja aiheuttaa helposti stressiä. Välillä on päästävä nauttimaan hiljaisuudesta.”

”Luonnossa hiljaisuus ei ole tyhjiö, vaan siellä ollaan hiljaa, jotta saataisiin yhteys ympäristöön aistilämyksin”, Salovuori selvittää.

Jos pelkkä oleminen ja luonnon katseleminen on vaikeaa, voi Salovuoren mukaan turvautua näennäistekemiseen.

”Sellaista voi olla vaikkapa pilkkiminen tai auringonotto. Uskon, että jokaiselle löytyy oma tapansa solmia luontosuhde.”

Salovuori puhuu pehmeästä lumoutumisesta, johon luonnossa voi parhaimmillaan päästä.

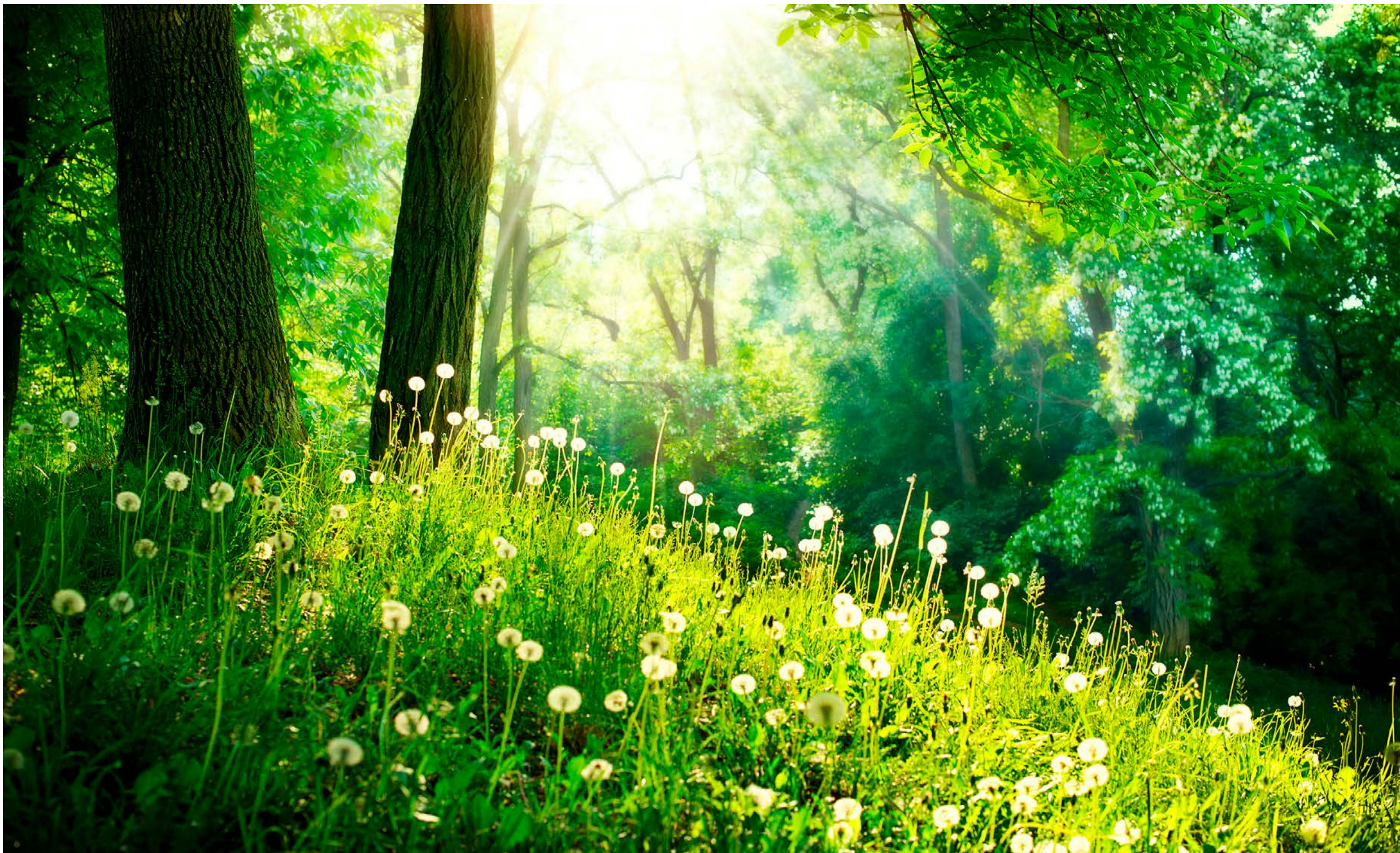
”Se tarkoittaa, että voi olla totaalisesti läsnä ja samalla punnita elämän suuria kysymyksiä. Saa tuntea kuuluvansa universumiin.”

HELI HARING

TUULA HATTINEN

”**Luontoyhteyden** vahvistamiseen löytyy varmasti myös monenlaisia kristillisiä sovelluksia”, Tuomo Salovuori pohtii.

BISTOCK

Mielipaikka on portti rauhoittumiselle

Oleskelu kauniissa ympäristössä elvyttää väsyneen ja avaa silmät näkemään uutta.

Hektinen elämänrytmi, meteli, kiire ja riittämättömyyden tunne ovat valitettavan tuttuja elämänpäivän näkökulmista tänään. Salovuori puhuu pehmeästä lumoutumisesta, johon luonnossa voi parhaimmillaan päästä.

”Se tarkoittaa, että voi olla totaalisesti läsnä ja samalla punnita elämän suuria kysymyksiä. Saa tuntea kuuluvansa universumiin.”

”Toiminnan on ennustettu vahvistavan luonnon hyvinvointia ja ihmisen terveyttä.”

”Silloin elpymisen edellytys on ympäristön vaihtaminen. Ihmisen pitää päästä kokemuksellisesti irti siitä, mikä on hänet uuvuttanut.”

Kaikkein parhaiten Mikkolan mukaan virkistää hakeutuminen mieleisilleen seuduille, mielipaikkoihin.

”Jokaisella varmasti on se oma paikkansa, jossa huomaa viihtävänsä ja rauhoittuvansa. Tulee tun-

ne, että tässä kannattaa viipyä.”

”Tutkimusten mukaan seesteisen olotilan saavuttaminen vaatii usein kauniin näköalan. Kauneus on kuitenkin katsojan silmässä – mikä on kaunista yhdelle, ei olekaan sitä toiselle. Oma mieli sen kertoo.”

Mökkeily vetoaa

Mikkolan mukaan esimerkiksi suomalaisen kova mökkeilyinto kertoo tarpeesta päästä elpymään mielipaikkaan.

”Aikuksille mielipaikat hyvin usein ovat juuri kauniita luontoympäristöjä. Niitähän mökeiltä yleensä löytyy. Luonnon kauneuden on todettu tukevan väsyneen mielen palautumisprosessia”

”Monet haluavat päästä mökille aina, kun aikataulussa on pieniä rakoja.”

”Talvella taas pilkkiminen voi tarjota joillekin sellaista avaruuden

tuntua, joka saa tunnetilat tasaantumaan.”

Mikkola kertoo, että jos osaa nähdä kauniit ympäristöt Jumalan lahjana, se auttaa palautumisessa. ”Kaunis ympäristö on ikään kuin lupaus paremmasta.”

Pikkulapsille puolestaan on tyydyttävää hakeutua rauhoittumaan suojaisiin paikkoihin.

”Portaiden alla tai kiven takana voi olla rauhassa aikuisten katseilta ja saa miettiä omiaan.”

”Myös teini-ikäiset vetäytyvät mielellään oman huoneen seinien sisälle. Parasta vielä, jos ovelta on pääsy kielletty -kyltti.”

Kotikirkon suojaan

Luonto ei silti ole mikään ainoa autuaaksi tekevä miljöö väsyneelle mielelle.

”Toiset ihmiset eivät viihdy luonnossa, eivätkä koe siellä rentoutumisen tunteita. Heille pitää

TUULA HATTINEN

Kotikaupunkini Jyväskylän keskustan laitamilla oleva koski ja puut sen ympärillä on yksi mielipaikkani”, Kuopiossa vieraillut Arto Mikkola kertoo.

olla asfalttia.”

Mikkola painottaakin, että myös rakennetut ympäristöt voivat toimia elvyttävänä paikkoina.

”On tutkittu, että esimerkiksi kotikirkko on monille rauhoittumisen, lepäämisen ja elpymisen työssä.”

”Asian puolesta puhuu sekin, että emigrantit löytävät uudesta kotimaastaan ensimmäisenä juuri kirkot. Siellä tulee kotoisa olo ja saa kaikessa rauhassa vain olla.”

Rakennettujen ympäristöjen

rauhottavan vaikutelman saavuttaminen asettaa arkkitehtuurille haasteita.

”Suomalaisista arkkitehteista erityisesti **Alvar Aalto** on kunnostautunut oikeanlaisen tunnelman luomisessa. Esimerkiksi Vuoksen niskan kirkko Imatralla on suunniteltu siten, että luonnonvalo lankeaa suoraan kolmelle ristille.”

”Varsinkin japanilaiset turistit ovat olleet hyvin ihastuneita kyseiseen kirkkoon.”

Luontoon nuorten hyväksi

Ryhmä nuoria lipuu kajakeillaan Sammakkotammen rantaan Tii-likkajärven kansallispuistossa. Takana on kaksi päivää kestänyt retki meloen ja kävellen kauniissa keväisessä luonnossa.

Nuoret näyttävät hukan päivettyneiltä ja väsyneiltä, mutta tyytyväisiltä. Ulkopuolisen silmin retki saattaa vaikuttaa tavanomaiselta mukavalta yhdessä olemiselta luonnossa, mutta toiminnan taustalla ovat laajemmat tavoitteet.

Nuoret kansallispuiston maisemiin vei Metsähallituksen luontopalvelut yhdessä siilinjärveläisen Messi-verkoston ja nuorisokeskus Metsäkartanon kanssa. Messi-verkosto toimii tiiviissä yhteistyössä nuorten hyvinvoinnin ja opiskeluvoimavarojen tukemiseksi. Yhteistyön tavoitteena on tarjota aitoja ja voimaannuttavia kokemuksia nuorille, joiden koulunkäyntiin liittyy haasteita. Siilinjärven nuorisoyhteisössä luontoa pidetään ensisijaisena ympäristönä nuorten osallisuuden ja vuorovaikutuksen tukemisessa, sekä nuorten itsetunnon vahvistamisessa ja kehittämisessä.

Kyseinen retki oli osa Metsähallituksen ja Savon koulutus- ja kuntayhtymän yhdessä toteuttamaa Luonto liikuttamaan -hanketta, jossa luontoympäristöä pyritään soveltamaan nykyistä tehokkaammin koulutuksen keskeyttämisen ehkäisyssä hyödyntämällä luontoympäristöä opiskelijoiden ryhmäytymisessä. Lisäksi nuorten fyysistä aktiivisuutta pyritään vahvistamaan luontoliikunnan kautta. Tavoitteena on rakentaa hyvän käytännön toimintamalli, jota voitaisiin hyödyntää laajemmin nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi.

”Luonnolla on iso merkitys rauhoittumiselle. Vaikka meilläkin oli alussa haastavat olosuhteet, sadetta ja kylmää, niin siitäkin selvitettiin kunnialla.”

”Alan yhä enemmän kallistua yksinkertaisten asioiden kannattajaksi. Luonnon keskellä ymmärtää sen, että ihminen tarvitsee lopulta aivan häkellyttävän vähän.”

Pohjolainen kertoo, että luonnon helmassa erilaiset roolit häviävät.

”Siellä leirinuotiota tuijotellessa ei ollut enää opettajia ja oppilaita – oli vain joukko ihmisiä.”

”Yksi poika sanoikin palautteessaan, että oli juuri viettänyt elämänsä parhaan päivän.”

JENNI VERTANEN
HELI HARING

JENNI VERTANEN

Melominen on olennainen osa nuorille järjestettäviä luontoretkeä.

HELI HARING

Eppu Seppälä antaa pikkuveljelleen Emil Kolehmaiselle ohjeita, mihin suuntaan gps-navigattori ohjaa aarteensijöitä.

Kadotettiin pupu ja löydettiin kalakukko

Taustatyötä netissä ja lataukset gepsiin. Eväät reppuun ja perhe pihalle. Kahden kuopiolaisen lapsiperheen ystävyys syvenee etsiessä luonnon ja kaupungin aarteita.

Tuomiokirkko, Siilinjärven, Alavan, Kallaveden ja Maaningan kirkko. **Mari Seppälän** ja **Ville Kolehmais**en perhe on tehnyt monien kirkkojen liepeiltä löytöjä. Perhe harrastaa geokätköilyä, josta on tullut tärkeä ajanviettotapa ystäväperhe Kärkin kanssa.

"Kätköt ja kohteet, kuten hienot retki-paikat, kulkevat usein käsi kadessa", **Annette Kärki** kertoo. Kirkkojen läheisille kätköille seurue on löytänyt varsinaisia kätköilyretkillä ja perhejuhlien yhteydessä. "Emme lähde vain kätköä hakemaan vaan tutustumme kohteeseen muutenkin. Maaningan kirkolla kierreltiin myös hautausmaalla."

Geokätköily on luontoon ja rakennettuun ympäristöön piilotettujen rasioiden etsimistä satelliittipaikkannuksen avulla. Kätköjä on erikokoisia karkkirasi-

an kokoisista pakasterasioihin ja sitä suurempiin. Kätkö löytyy valmiiksi annetuilla koordinaateilla, se voi olla monen rasian multikätkkö, tai se voi perustua ennakkovalmistelua vaativaan arvoitukseen. "Me olemme etsineet niitä tavallisia ja joiain multia. Monet mysteerit tuntuvat minusta tosi vaikeilta", Mari Seppälä sanoo. "Olin lukenut jutun geokätköilystä, sitten ostin miehelle eli itselleni gps-navigaattorin", Mari Seppälä kertoo kolmisen vuotta sitten syntyneestä kipinästä.

Gps-paikkantimen lisäksi geokätköilyyn tarvitsee tunnuksen kansainväliseen tai suomalaisen Geocaching-verkkopalveluun. Palvelussa harrastaja esiintyy omalla nimenimellä, joka kätkön löydyttyä kirjataan rasiain lokivihkoon ja verkkolokiin. "Me ollaan vain näiden välillä. Meidän perheellä ei ole omaa tunnusta, mutta loikin kirjoitetaan mukanaolosta", Annette Kärki selvittää. Sata yhdessä logattua kätköä Seppälöillä, Kolehmaisilla ja Kärjillä onkin.

Löytynyt purkki on iso ilo. Geokätköilijöiden Emma Seppälän (edestä vas.), Emil Kolehmais, Pinja ja Annette Kärjen, Mari Seppälän ja Ville Kolehmais

Gps-laitteen sijaan voi nykyisin käyttää älypuheliin ladattavaa sovellusta, joka kertoo kätköstä kaiken tarpeellisen: koon, vaativuuden, kuvauksen ja koordinaatit sekä muiden kirjoittamat lokimerkinnot. Kirkot ja muut matkapaikat kohteet usein ovat myös geokätköpaikkoja. Nähtävyyksipaikoille piilotettujen kätköjen kuvauksissa esitellään nähtävyyttä, luontokätköillä voi oppia historiaa ja luonnon tuntemusta.

Ensimmäisen purkin Seppälän ja Kolehmais perhe löysi kodin läheltä luontoon rakennetulta näköalapaikalta. "Puolentoista vuoden aikana löydettiin varmaan sata. Nyt tahti on rauhoittu-

nut", seurueen innokkain purkinmetsästäjä Mari Seppälä sanoo. Logattuna on parisataa purkkia, ja mieli tekee yöpymisretkelle luontoon ja purkin perään.

Sunnuntaiulkoilua ja seikkailua

Leppävirta, Vehmersalmi, Kuopio, Siilinjärvi, Rautavaara... Perheinä Seppälät, Kolehmais ja Kärjet ovat keskittyneet kotiseudun kätköihin, Mari ja Ville ovat tehneet löydön myös Tanskasta. Geokätköily onkin maailmanlaajuisen harrastus. Mitä suurempi asutuskeskus, sitä enemmän siellä on kätköjä. Luonto taas on

ehtymätön kätköpiilojen lähde. Suomalaisen Geocache.fi-verkkopalvelun mukaan Kuopiossa on vajaat viisisataa ja Siilinjärvellä sata aktiivista kätköä.

Seppälöille, Kolehmaisille ja Kärjille geokätköily on ennen muuta aikuisten ja lasten yhteinen harrastus. Perheharrastuksessa tärkeintä on yhteinen ulkoilu ja hyvät eväät. Toisaalta lajin harrastajiin kuuluu niitä, jotka autoilevat kymmeniä kilometrejä ensimerkin-

nän ja tuoreiden löytöjen toivossa. Kun kotikulmien kätköt on löydetty, nälkä kasvaa ja etsintäalue laajenee tavalla tai toisella.

"Me suosimme kotoa kävely- ja pyöräilymatkan päässä olevia kätköjä. Vältämme autoilua purkilta purkille", Ville Kolehmainen selittää. Mutta kun hyvät eväät on pakattu, viihtyvät perheet yhteisellä retkellä kotikaupunkia kauempana. "Ihan uskomattomia paikkoja on löydetty", Kolehmainen sanoo.

"On monenlaista seikkailua. Leppävirran Orinorolla iski raju ukkonen ja tulimme metsästä autolle litimärkinä, toiset ilman kenkiä", Annette Kärki ja Mari Seppälä muistelevat. Muistot hykerryttävät yhä.

Vaikka perhe ei kisaa kätköjen määrällä ei-

kä erikoisuudella, pääsee perhekätköilyssäkään kokeilemaan omia rajoja. "Eppu tai minä noudamme puissa kiipeilyä vaativat kätköt", Mari Seppälä paljastaa. Vanhaan, pimeään ja kosteaan kivitunneliin suunnistaminen on ollut koko seuruelle elämys. "Eppu on kätköjen monien kätköjen noutaja, joka mahtuu ketterästi pieniin koloihin. Kärjen Antilla taas on tosi hyvä geosilmä", Ville Kolehmainen ja Mari Seppälä kuvaavat ryhmän vahvuuksia.

Perheiden nuorimille ovat tärkeitä kätköjen vaihdokit: rasioihin jätetyt pikkululut. "Olen saanut Lego-ukon. Haluaisin taas jon-

Useimmat kätkörasiat tunnistaa geokätköksi virallisesta tunnuksesta.

kin auton", **Emil Kolehmainen** selittää innoissaan. "Minä olen löytänyt leppäkertun ja sydämen", **Pinja Kärki** kertoo. Lulun löytymistä odotetaan niin paljon, että vanhempien taskuissa kulkee omia yllätyslukuja varmuuden vuoksi. Tärkeintä kun on retkeläisten hyvä mieli.

"Raitis ilma ja liikkuminen tekevät kaikille ihmeitä, eikä kotiin tulla huonolla tuulella", Ville Kolehmainen vakuuttaa.

Vanhemmat ovat mielissään, että geokätköily motivoi myös perheen kouluikäiset lapset luontoon. "Kätköjen etsiminen pitää isojen lasten mielenkiinnon yllä. Joskus lähden kaksistaan Epun tai Emman kanssa. Se on meidän oma juttu", Mari Seppälä kertoo.

Maailman näkee uusin silmin

"Lentävä kalakukko!" Ei jää epäilystäkään, mikä kätköistä on tehnyt vaikutuksen Eppu ja Emma Seppälään. Kuopion kätköistä suosituimman ja hauskimman mainetta kantava kätkö sai Seppälätkin hymyilemään. Vanhemmat olivat tehneet pohjatytöt, lapset saivat nauttia löytämisen riemusta, kuten perheen periaatteisiin kuuluu.

Omaa kätköä perhe ei vielä ole piilottanut, vaikka aikeissa on ollut. "Ainakin sen pitää olla hienosti camottu", Emma Seppälä suunnittelee. Siis piilopaikkaansa sopivasti naamioitu.

"Kun on alkanut kätköillä, maailman näkee erilaisin silmin", Mari Seppälä vakuuttaa. Kolot, raot ja poikkeavalta näyttävät paikat tutkitaan tarkasti.

Kätköä etsiessä saattaa joutua epäilyksenalaiseksi. "Kerran äiti sanoi ohikulkijoille, että me etsitään kadonnutta pupua", Eppu Seppälä kertoo. "Ei meillä ole erityisiä harhautusstrategioita. Lasten kanssa meno on kävelävää sirkusta joka tapauksessa", Ville Kolehmainen toteaa.

"Kerran töissä seurakuntasalissa juhlatarjoilua laittaessani tunnistin talon pihalla pari kätköilijää. Minä tiesin, mistä oli kyse, mutta muistotilaisuuden väki ihmetteli, mitä ikkunan takana tapahtuu", Mari kertoo.

Perhettä ja muita kätköilijöitä Seppälä opastaa noudattamaan lajin harrastus sääntöjä: kätkö etsitään ohikulkijoiden huomaamatta ja pihapiireihin tunkeutumatta. Muuten harrastus on Suomessa jokamiehenoikeuksien lukeutuvaa puuhaa.

SINI-MARJA KUUSIPALO

- + Kuopion Tuomiokirkko** 10.8. asti klo 10–18, ke ja pe klo 23 asti
- + Juankosken Ylösnousemuksen kirkko, Muuruveden, Nilsin, Riistaveden, Tuusniemen ja Vehmersalmen kirkot** 31.7. asti ma–pe klo 11–16
- + Siilinjärven kirkko** ma–pe 23.6.–3.8. klo 11–16

Taivaallinen tauko kahdeksassa lähikirkossa

Kirkko kulttuuriympäristöineen kuuluu suomalaispitäjien ykkösnähtävyyksiin ja ylpeydenaiheisiin. Seurakunnat tarjoavat vaihtoehtoja kesämatkailijoiden pysähdyspaikoiksi avaamalla kirkkojen ovet kesäajaksi. Tänä kesänä on avoinna 269 kulttuurisesti, arkkitehtuurisesti ja historiallisesti mielenkiintoista tiekirkkoa. Kuopion ja Siilinjärven seudulla tiekirkkoina palvelevat Kuopion tuomiokirkko, Siilinjärven, Riistaveden,

Vehmersalmen, Muuruveden, Tuusniemen ja Nilsin kirkot sekä Juankosken Ylösnousemuksen kirkko.

Tiekirkot ovat matalan kynnyksen pysäkejä. Niiden valttina on mahdollisuus hiljentymiseen ja rauhoittumiseen. Kuopion ja Siilinjärven seurakuntien tiekirkkoissa vierailijoita palvelevat oppaat, josta useimmat ovat seurakunnan vapaaehtoisia. Oppaat kertovat kirkosta ja vaihtavat ajatuksia kävijän kanssa, mutta kirkossa saa olla omassa rauhassakin.

Tee oma kirkkokierros

Tiekirkkoihin voi suunnata myös itse suunnitellulla teemallisella kirkkokierroksella. Paikallisista tiekirkkoista löytyy muun muassa lasimaalauskirkkoja Juankoskelta, Siilinjärveltä ja Vehmersalmelta. Näiden lisäksi Tiekirkot.fi-sivustolla saa vinkkejä puukirkkojen, Alvar Aallon kirkkojen, Engelin kirkkojen, keskiaikaisten kivikirkkojen ja kuvakirkkojen kiertämiseen. Rauman seudun fillarikierroksen ideaa voi soveltaa muuallakin.

Tiekirkkoihin voi pysähtyä taivaalliselle tau-

olle kesä-elokuussa. Kirkkojen aukiolon ja muut tiedot voi tarkistaa www.tiekirkot.fi-verkkopalvelusta. Tien päällä kirkkoihin opastavat Tiekirkko-liikennemerkki. Windows-puhelimiin on tarjolla myös Tiekirkot-sovellus helpottamaan navigointia.

Luterilaisten kirkkojen lisäksi tiekirkkoissa on myös ortodoksiseurakuntien kirkkoja.

Lisätietoja tiekirkkoista, kirkkokierroksista ja selfie-kilpailusta: www.tiekirkot.fi

Sini-Marja Kuusipalo

Muuruveden kirkko on suosittu tiekirkko.

Vinkkejä tiekirkkovierailulle

- + Rauhoitu** Kirkossa saat olla, aistia, ajatella, rukoilla.
- + Tuo tutuksi tutustumaan** Kirkossa muistuvat mieleen myös yhteiset muistot.
- + Jututa opasta** Mitä hän tietää kertoo kirkosta? Mikähän on hänen mielpaikkansa kirkossa?
- + Nappaa selfie eli omakuva** itsestä tai seurueestasi tiekirkossa. Lähetä kuva Twitteriin, Facebookiin tai Instagramiin tunnukseksi #tiekirkkoselfie. Laita mukaan myös kirkon nimi ja muutakin juttua.

Sinulle surun aikana

Kuolema ja suru ovat tulleet lähellesi. On kuljettava läpi pimeän, jotta voi nähdä valon. Jos tahdot jakaa kysymyksiäsi, ajatuksiasi, ehkä itkuasikin toisten kanssa, olet tervetullut sururyhmään. Ryhmien koko on enintään kahdeksan henkilöä.

Sururyhmä nuorille

MAANANTAISIN 1.9.–6.10. klo 17.30–19.00.

Kokoontumispaikka ilmoitetaan myöhemmin.

Toivotaan sitoutumista kaikkiin kokoontumiskertoihin.

Nuorisotyönohjaajat Niklas Grönholm ja Anu Viippola.

ILMOITTAUTUMISET 25.8. mennessä puh. 040 484 8415 tai 040 484 8408.

Sururyhmä työ- ja eläkeikäisille

KESKIVIikkoISIN 27.8., 3.9., 10.9., 24.9., 8.10., 22.10. ja 26.11. klo 17.30–19.00.

Alavan seurakuntatalo, neuvottelutila, Keihäskatu 5B

Pastori Juha Välimäki ja diakoniatyöntekijä Sonja Tirkkonen

ILMOITTAUTUMISET 11.7. mennessä puh. 040 484 8324.

Sururyhmä itsemurhan tehneiden omaisille

TORSTAISIN 28.8., 11.9., 18.9., 25.9., 2.10., 9.10.

klo 17.00–18.30.

Keskusseurakuntatalo, Suokatu 22 B, 4. krs.

Pastori Anna-Maija Hella ja diakoniatyöntekijä Maarit Kirkinen.

ILMOITTAUTUMISET 8.8. mennessä puh. 040 484 8369 tai

sihteerille 040 484 8327 ma-pe klo 9–15.

Järvi-Kuopion sururyhmät

Juankoski, Säyneinen, aloitus 2014 elokuu

Vehmersalmi, aloitus 2014 elokuu

Pastori Simo Korkalainen ja diakoniatyöntekijä Leila Asikainen.

Pastori Uwe Mäkinen ja diakoniatyöntekijä Minna Puustinen.

ILMOITTAUTUMISET 15.8. mennessä puh. 040 488 8602 tai 040 488 8611.

LISÄTIETOJA diakonissa Pirjo Julkunen puh. 040 488 8627.

Karttulan ja Tervon sururyhmät

PERJANTAISIN 29.8., 5.9., 12.9., 26.9., 3.10. ja 7.11.

klo 10.00–12.00.

Tervon seurakuntakoti, Pappilantie 3

ILMOITTAUTUMISET Karttulassa Tuula Makkoselle

puh. 040 484 8539 ja Tervossa Salmi Selamolle puh. 044 387 2457.

KUOPION EV.LUT. SEURAKUNNAT
www.kuopionseurakunnat.fi
www.kirkkokajotti.fi

SIIVOUSPALVELUITA KOTIIN

Puh. 044 359 1644

Hyödynnä kotitalousvähennys!

WWW.GGSIIVOUS.FI

Huippulaadukas Vitility rollaattori

Loppuerä vain

199,-/kpl

apteekki@kuopionsensimmainenapteekki.fi
www.kuopionsensimmainenapteekki.fi

- Kevyet käyttöjarrut sekä seisontajarrut ovat turvalliset ja helpottavat ohjattavuutta
- Muuntuu myös kuljetustuoliksi
- Isot Comfort-grip™ pyörät ulko- ja sisäkäyttöön
- Pehmustettu selkänoja ja istuinos
- Istuimessa vetoketjullinen asiointilaukku

Meiltä muitakin laadukkaita Vitility -seniorituotteita.

Vuorikatu 22, 70100 KUOPIO Puh: +358 44 7442501

TERVETULOA TÄRKEILYVAPAALLE VYÖHYKKEELLE KUOPIOON!

Opastetut kiertoajelut ja kävelykierrokset

Kiertoajelut 25.6. - 8.8. ke, to, pe klo 11 - 13 Aikuiset 15 € Opiskelijat ja eläkeläiset 10 € Lapset 4 - 11 vuotta 5 € Perhelippu 30 € (2 aikuista + 2 lasta)	Kävelen kirjailijoiden Kuopiossa - Opastetut kävelykierrokset keskiviikkoisin 2.7. - 30.7. Lähdöt klo 18, kesto n. 2h hinta 5€
--	--

Maksut käteisellä.

Lähdöt: Tulliportinkadulta kaupungintalon edestä.
Lisätietoa ja varaukset
 p. 044 737 1449
 Katso myös
 www.menoinfo.fi

GUIDE
Kuopion Oppaat ry

Joy
Jääskeläisen Auto Oy

KUOPIO
TANNO ALUE

Tietokoneapu

Kotitalous-

vähennys 45%

www.orden.fi

040 5844 045

Kotipalveluita jo vuodesta 1988.

Helga

Siivoukset, muut kotityöt, asiointi- & avustuspalvelut

0400 853 853

www.kodinhelga.com

• Matot
• vuodevaatteet • ym.

ITSEPALVELUPESULA
Pyykkisatama

Itkonniemenkatu 27, 70500 Kuopio

Puh. (017) 263 3128

DENTIINI

erikoishammasteknikko

Niina Toivanen

Kauppakatu 48, Kuopio

ajanvaraus 0440 228 984

Kaikkea maan ja taivaan välillä.

SACRUM

Laajan valikoiman

ja hyvän palvelun

kristillinen kirjakauppa.

Puh. 020 754 2350

www.sacrum.fi

TAHDOTKO PIPLIAN

www.piplia.fi ■

KESÄN HERKIMPIÄ

HETKIÄ VARTEN

LÖYDÄT RAAMATUT

PIPLIASTA.

Vihki- ja rippiraamattuvälikoimassamme on nyt entistä enemmän kansivaihtoehtoja. Pyydä tarjous isommista määristä.

Saatavana on myös kattava valikoima virsikirjoja. Kysy kesän pakettitarjousta, pienoisraamattua ja virsikirja samalla kannella!

Tiedustelut myynti@piplia.fi

Suomen Pipliaseura | myynti 010 838 6520 | myynti@piplia.fi | www.pipliakauppa.fi

SEURAKUNNAT 18.6.–20.8.2014

TUOMIOKIRKKO

Kesäaikaan 9.6.–10.8. klo 10–18, lisäksi ke ja pe klo 18–23. Talviaikaan klo 10–15, lisäksi pe klo 18–23.

040 4848 256

Päivänrukoushetki joka arkipäivä klo 12 19.6.–8.8.

Viikkomessu ke 18.6. klo 18.

Kesän iltamusiikki "Kesäillan kellot" to 19.6. klo 21. Käsikellokuoro Dolce, johtaa Richard Nicholls. Ohjelma 5 €.

Juhannuspäivän sanajumalanpalvelus la 21.6. klo 10. Saarna Lauri Kastari-

nen, liturgia Olli Viitanie-

mi kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 22.6. klo 10. Saarna Ilpo Rannankari, liturgia Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Karjalainen, liturgia Liisa Penttinen, kanttorina Risto Eskola ja urkurina Pekka Leskelä.

Kesäaikaan 9.6.–10.8. klo 10–18, lisäksi ke ja pe klo 18–23. Talviaikaan klo 10–15, lisäksi pe klo 18–23.

040 4848 256

Päivänrukoushetki joka arkipäivä klo 12 19.6.–8.8.

Viikkomessu ke 18.6. klo 18.

Kesän iltamusiikki "Kesäillan kellot" to 19.6. klo 21. Käsikellokuoro Dolce, johtaa Richard Nicholls. Ohjelma 5 €.

Juhannuspäivän sanajumalanpalvelus la 21.6. klo 10. Saarna Lauri Kastari-

nen, liturgia Olli Viitanie-

mi kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 22.6. klo 10. Saarna Ilpo Rannankari, liturgia Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

mi, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messu su 29.6. klo 10. Saarna Olli Viitanie-

</

SEURAKUNNAT 18.6.–20.8.2014

taa Ossi Jauhainen **Bussi 1:** Lähtö klo 17 Lehtoniemen S-Marketin pysäkki, Alavan kirkko, Maljalahdenkatu klo 17.20. **Bussi 2:** Lähtö klo 17 Särkiniemen seurakuntakoti, Neulamen kirkko, Niiralanlankatu, Maljalahdenkatu klo 17.20. Henkilöautoparkki on Anttikalan parkkipaikalla. Yhteiskuljetus parkkipaikalta n. klo 17.50. **Bussikuljetus on ilmainen.** Järjestää Kuopion seurakuntayhtymä ja Alavan seurakunta. Lisätietoja Kati Ukonen 040 4848 325.

Kesäseurat ke 25.6, klo 18 Hannu ja Kaija Koistisella, Silmukuja 1. Hannu Koskelainen, Juha Välimäki, Kati Ukonen, Ossi Jauhainen.

Lähetysten kesäseurat ke 9.7. klo 18 Sakari Kainulaisella, Kipinäkatu 19. Hannu Koskelainen, Anna Väättäinen, Sonja Tirkkonen, Leila Savolainen.

Kesäseurat ke 13.8, klo 18. Miika ja Taina Tammeke, Omakotitie 24. Anu Kiviranta, Anna Väättäinen, Sonja Tirkkonen, Leila Savolainen. **Henkilökohtaisesti ohjattu retretti** to 28.–31.8. Rytkyn leirikeskuksessa. Kaipaako itsesi ja Jumalan kuuntelemissa rukouksenhiljaisuudessa. Päivä sisältää messun, neljä henkikoht. rukouksiemistystä raamatun tekstin äärellä, tapaamisen ohjaajan kanssa ja illan hiljentymisen yhdessä. Ohjaajina retretti ohjaajat Risto Huotari, saarna Matti Penttinen ja Ulla Turunen. Alavan seurakuntalaiset 100 €, eläkeläiset, työttömät, opiskelijat 80 €. Muista seurakunnista tulevat 140 € / 100 € (voit tarvittaessa kysyä avustusta seurakunnastasi). Ilm. 21.7. alkaen Sisko Laitinen 040 4848 326.

KASTETUT
Luca Alex Christian Husso, Niilo Arvo Johannes Pulkkinen, Eppu Onni Antero Mikkonen, Eino Aarre Veikko Mikkonen, Tapio Emeli Laaksonen, Minea Helmi Cecilia Häkklä, Hertta Iida Wilhelmina Hynnen, Timo Tapani Pirhonen, Emmeli Bräiden So, Sami Leo Nissinen, Paulus Otto Nikolas Martiskainen, Maisa Elena Rimpiläinen, Noomi Viola Soukka.

AVIOILIITTOON KUULUTETUT
Timo Kalevi Panaanen ja Mari Johanna Savolainen, Jari Olavi Sutinen ja Katri Sanna Juntunen, Sami Aleksi

KALLAVEDEN KIRKKO Rauhalahdentie 21

040 4848 336
Juhannuspäivän messu la 21.6. klo 10. Liturgia Raii Rantanen, saarna Anni Tanninen ja kanttorina Anna-Mari Linna.

Messu ja H3 konfirmaatio su 22.6. klo 10. Liturgia Risto Huotari, saarna Matti Penttinen ja kanttorina Anne Keränen.

Messu su 29.6. klo 10. Liturgia Veli Mäntynen, saarna Risto Huotari ja kanttorina Johanna Kinnunen.

Messu ja R1 konfirmaatio su 6.7. klo 10. Liturgia Anna-Maija Hella, saarna Anni Tanninen ja kanttorina Valtteri Tuomikoski.

Törmälän leirin Konfirmaatio messu su 6.7. klo 14. Liturgia Anni Tanninen, saarna Anna-Maija Hella ja kanttorina Mari Vuola-Tanila.

Messu ja H5 konfirmaatio su 13.7. klo 10. Liturgia Mikko Väisänen, saarna Raii Rantanen ja kanttorina Anna-Mari Linna.

H6 Konfirmaatio messu su 13.7. klo 14. Liturgia Outi Hänninen, saarna Mikko Väisänen ja kanttorina Anna-Mari Linna.

Messu ja H7 konfirmaatio su 20.7. klo 10. Liturgia Raii Rantanen, saarna Juha Määttä ja kanttorina Johanna Kinnunen.

H8 Konfirmaatio messu su 20.7. klo 14. Liturgia Outi

Pitkänen ja Anne-Mari Kristiina Ikonen, Esa Hannes Remes ja Elina Anniina Kreivi, Jussi-Pekka Pertti Heinonen ja Tiia Maria Sahlgren, Lasse Henrik Miettinen ja Niina Maria Finska.

KUOLLEET
Lea Maria Korhonen 92 v, Kosti Juhani Hänninen 90 v, Salli Marjatta Hänninen 80 v, Eedit Johanna Jokilehto 87 v, Helmi Annika Pitkänen 86 v, Johan Emil Kilpi 84 v, Anja Esteri Rissanen 84 v, Toivo Aleksander Koponen 82 v, Osmo Ensio Tihiönen 80 v, Jouko Ilmari Harmainen 74 v, Ilmari Henrikki Heikkilä 68 v, Erkki Sakari Salovaara 65 v, Eero Gustaf Ignatius 65 v, Pirjo Annikki Hyvärinen 60 v, Pirjo Anneli Olsen 54 v, Leena Hannele Matero 51 v, Antti Johannes Heikkinen 48 v.

Messu su 3.8. klo 10. Liturgia su 10.8. klo 10. Liturgia Anni Tanninen, saarna Raii Rantanen ja kanttorina Johanna Kinnunen.

Messu ja H1 konfirmaatio su 10.8. klo 10. Liturgia Anni Tanninen, saarna Raii Rantanen ja kanttorina Johanna Kinnunen.

Messu su 17.8. klo 10. Liturgia Anni Tanninen, saarna Raii Rantanen ja kanttorina Johanna Kinnunen.

Messu su 24.8. klo 10. Liturgia Anni Tanninen, saarna Raii Rantanen ja kanttorina Johanna Kinnunen.

Messu su 31.8. klo 10. Liturgia Anni Tanninen, saarna Raii Rantanen ja kanttorina Johanna Kinnunen.

Messu su 7.9. klo 10. Liturgia Anni Tanninen, saarna Raii Rantanen ja kanttorina Johanna Kinnunen.

Messu su 14.9. klo 10. Liturgia Anni Tanninen, saarna Raii Rantanen ja kanttorina Johanna Kinnunen.

Messu su 21.9. klo 10. Liturgia Anni Tanninen, saarna Raii Rantanen ja kanttorina Johanna Kinnunen.

Messu su 28.9. klo 10. Liturgia Anni Tanninen, saarna Raii Rantanen ja kanttorina Johanna Kinnunen.

Messu su 5.10. klo 10. Liturgia Anni Tanninen, saarna Raii Rantanen ja kanttorina Johanna Kinnunen.

Messu su 12.10. klo 10. Liturgia Anni Tanninen, saarna Raii Rantanen ja kanttorina Johanna Kinnunen.

Messu su 19.10. klo 10. Liturgia Anni Tanninen, saarna Raii Rantanen ja kanttorina Johanna Kinnunen.

Messu su 26.10. klo 10. Liturgia Anni Tanninen, saarna Raii Rantanen ja kanttorina Johanna Kinnunen.

Messu su 2.11. klo 10. Liturgia Anni Tanninen, saarna Raii Rantanen ja kanttorina Johanna Kinnunen.

Messu su 9.11. klo 10. Liturgia Anni Tanninen, saarna Raii Rantanen ja kanttorina Johanna Kinnunen.

Messu su 16.11. klo 10. Liturgia Anni Tanninen, saarna Raii Rantanen ja kanttorina Johanna Kinnunen.

Messu su 23.11. klo 10. Liturgia Anni Tanninen, saarna Raii Rantanen ja kanttorina Johanna Kinnunen.

KARTTULA – MUUTA
Juhannuksen latokirkko la 21.6. klo 10 Riuttalan talo-museon ladossa. Veli Mäntynen ja Anne Keränen.

Miesten saunailta to 26.6. klo 17.30. Jussi Airalla, Musikkavuorentie 73, Karttula.

Kesämessu su 27.7. klo 12 Aikaraksen seurantalolla. Matti Penttinen ja Johanna Kinnunen.

Miesten saunailta to 7.8. klo 17.30 Markku Huttusella, Kotaranta 50, Karttula.

Varttuneen väen leiripäivä to 28.8. Tervonsalmessa. Leiripäivän hinta 15 €, sis. matkan ja lounaan. Ilm. 21.8. mennessä Salmi Selomolle 044 387 2457.

KARTTULAN SEURAKUNTAKOTI KISSAKUUSENTIE 1
040 4848 547
Kansanlaulukirkko su 13.7. klo 10. Outi Hänninen, Valtteri Tuomikoski ja Tervon pelimannit.

Nuorten itätkirkko ke 20.8. klo 18. Mikko Väisänen, Riikka Kukkonen ja Anne Keränen. Karttulan alueen osasto koulutukseen ja kerhonohtajaiksi ilmoittautuminen.

SYVÄNNIEMEN KIRKKO, Karttula
Kurttajärventie 117
H4 Konfirmaatio messu su 22.6. klo 14. Mikko Väisänen, Riikka Kukkonen ja Anne Keränen.

Sanajumalanpalvelus su 29.6. klo 18. Veli Mäntynen ja Richard Nicholls.

Seppitajä ja Runotar to 3.7. klo 18. Eino Leinon runoja ja musiikkia. Jaana Turunen, Riikka Tuura ja Veikko Savolainen. Ohjelma 6 €.

Messu su 6.7. klo 18. Veli Mäntynen ja Valtteri Tuomikoski.

Messu su 13.7. klo 18. Outi Hänninen ja Valtteri Tuomikoski.

R2 Konfirmaatio messu su 3.8. klo 10. Panu Pohjolainen, Riikka Kukkonen ja Valtteri Tuomikoski.

Perhekirjokoulu ja **kouluun lähtevien sunnaaminen** su 10.8. klo 15. Matti Penttinen, Tiina Soini ja Anne Keränen.

Iltausien la 16.8. klo 18. Milja Markkanen, sopraano ja Anne Keränen, säestys.

Messu su 17.8. klo 18. Liturgia Mikko Väisänen, saarna Sirpa Nummenheimo ja kanttorina Anne Keränen.

Musiikkileirin hartaus la 28.6. klo 18. Risto Huotari ja Richard Nicholls.

Hirvilahden hautausmaan 100-vuotisjuhla su 3.8. klo 13. Matti Penttinen.

MUSIIKKI
Nuorten lauluryhmän harjoitukset keskiviikkoisin alkaen 20.8. klo 16–17 Kallaveden kirkolla (yläaste-lukio-käisille). Lisätietoja kanttori Mari Vuola-Tanila 040 4848 368, mari.vuola-tanila@evli.fi

Lapsikuoron harjoitukset Kallaveden kirkolla alkaen 20.8. klo 17–18 ja klo 18.30–19.30 Vehmasmäen kappelilla. Kuoron johtajana kanttori Mari Vuola-Tanila.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v, Keijo Erkki Ollikainen 85 v, Hannu Tapani Vehviläinen 85 v, Veera Anneli Rehvonon 79 v, Arvo Kalervo Julkunen 79 v, Kaija Annikki Kotivalo Mönkkönen 75 v, Leena Anneli Turunen 74 v.

KUOLLEET
Lempi Maria Lappalainen 96 v,

USKO HYVÄN TEKEMISEEN

SEURAKUNTAVAALIT 2014

EHDOKASASETTELUA KOSKEVA KUULUTUS

Kuopion Tuomiokirkkoseurakunnassa, Kuopion Alavan, Kuopion Kallaveden, Kuopion Männistön, Kuopion Puijon sekä Järvi-Kuopion seurakunnissa toimitetaan kirkkolain (KL) 23 luvun 9 §:n 2 momentin mukaisesti 9.11.2014 seurakuntavaalit, joissa valitaan 1.1.2015 alkaavaksi nelivuotiskaudeksi jäsenet Kuopion ev.lut. seurakuntayhtymän yhteiseen kirkkovaltuustoon ja kunkin seurakunnan seurakuntaneuvostoon. Yhteiseen kirkkovaltuustoon valitaan 51 jäsentä.

Vaali toimitetaan kirkkohallituksen päätösten ja Kirkon vaalijärjestyksen 2:57 §:n mukaisesti 1.1.2015 voimaan astuvan seurakuntajaoon mukaisesti, siten että Kallaveden seurakunnan muodostavat Kallaveden ja Maaningan seurakunnat.

Yhteinen kirkkovaltuusto on vahvistanut yhteisen kirkkovaltuuston paikkajaoon seurakunnittain seuraavasti:

Kuopion Tuomiokirkkoseurakunta	7	jäsentä
Kuopion Alavan seurakunta	8	jäsentä
Kuopion Kallaveden seurakunta	13	jäsentä
Kuopion Männistön seurakunta	6	jäsentä
Kuopion Puijon seurakunta	7	jäsentä
Järvi-Kuopion seurakunta	10	jäsentä

Seurakuntaneuvostoihin valitaan jäseniä seuraavasti:

Kuopion Tuomiokirkkoseurakunta	14	jäsentä
Kuopion Alavan seurakunta	14	jäsentä
Kuopion Kallaveden seurakunta	16	jäsentä
Kuopion Männistön seurakunta	12	jäsentä
Kuopion Puijon seurakunta	14	jäsentä
Järvi-Kuopion seurakunta	14	jäsentä

KL:n 23 luvun 2 §:n ja 3 §:n mukaan vaalikelpoinen seurakunnan edellä mainittuihin luottamustoimiin on ehdokas, joka viimeistään 15.9.2014 on merkitty tämän seurakunnan läsnä olevaksi jäseneksi

- joka on konfirmoitu viimeistään 15.9.2014 mennessä, ja joka täyttää 18 vuotta viimeistään 9.11.2014
- joka on kristillisestä vakauksestaan tunnettu
- joka ei ole vajaavaltainen
- joka on antanut kirjallisen suostumuksensa ehdokkaaksi asettamiseen
- joka ei ole Kuopion evlut. seurakuntayhtymän tai siihen kuuluvan seurakunnan viranhaltija tai työsuopimussuhteessa oleva työntekijä

Valitsijayhdistyksen perustamisasiakirjat liitteineen erikseen yhteisen kirkkovaltuuston jäsenten ja erikseen seurakuntaneuvoston jäsenten vaalia varten on toimitettava seurakunnan toimistoon 15.9.2014 kello 16.00 mennessä.

Seurakuntien toimistojen ja kirkkoherranvirastojen osoitteet sekä aukioloajat ovat seuraavat:

Kuopion Tuomiokirkkoseurakunta	Suokatu 22 A IV-kerros, 70100 Kuopio
Kuopion Alavan seurakunta	Keihäskatu 5 B, 70620 Kuopio
Kuopion Kallaveden seurakunta	Rauhalahdentie 21, 70780 Kuopio
Kuopion Männistön seurakunta	Kellolahdentie 8, 70460 Kuopio
Kuopion Puijon seurakunta	Talvaanpankontie 3, 70200 Kuopio
Järvi-Kuopion seurakunta	Mäntytie 5, 73500 Juankoski
Nämä seurakuntien toimistot ovat avoimina kello 9–15.	
Maaningan seurakunta	Satamatie 5, 71750 Maaninka
Ma, ke ja pe klo 9–12	

Edellä olevien aikojen lisäksi kaikki seurakuntien toimistot ja kirkkoherranvirastot ovat avoimina asiakkaiden viimeisenä jättöpäivänä 15.9.2014 klo 12–16.

Valitsijayhdistyksen perustamisasiakirja ja liitteitä saa seurakuntien toimistoista ja seurakuntien keskusrekistereistä, Suokatu 22 B II-kerros, niiden aukioloaikoina. Asiakirjoja liitteineen voi myös tulostaa osoitteesta www.seurakuntavaalit.fi.

Kuopiossa 16.6.2014

VAALILAUTAKUNTIEN PUHEENJOHTAJAT

Seurakuntavaalit 9.11.2014.

KUOPION EV.LUT. SEURAKUNNAT

www.kuopionseurakunnat.fi

SEURAKUNNAT 18.6.–20.8.2014

Viisiikielisen yhteislauluilta ke 25.6. klo 19.

Jaakko Löytyn ja Pekka Siimojen laulujen yhteislauluilta ke 2.7. klo 19.

Kansanlaulukirkko su 6.7. klo 10. R. Leino.

Kauneimpien hengellisten laulujen yhteislauluilta ke 16.7. klo 19.

Kirkastussunnuntain jumalanpalvelus su 3.8. klo 10. Hannu Komulainen, Ahonen.

Mitä Juice etsi? pe 15.8. klo 18.

Teemailta Brynolfin ta

pahtuman yhteydessä. Tuot-

to Ylösnosemuksen kirkon

flyygelirahastoon.

Perinnejumalanpalvelus

Tehtaan kirkko su 8.8. klo 10.

R. Leino, Ahonen.

Israelilaisten laulujen yhteislauluilta ke 27.8. klo 19.

MUUTA

Juankosken Ylösnosemuksen kirkon flyygelin hankintaa voi tukea alueseurakunnan tilaisuuksissa ja lahjoituksin tilille: Kuopion evlut. seurakuntayhtymä Norda F1920071800053217. Merkki 2220/10. Juankosken flyygelin.

Juhannuspäivän kansanlaulukirkko ja kesävieraiden kirkkopyhä Pikkariemen hiihtuuleilla la 21.6. klo 10.

Juhannuskaavely ti 24.6. klo 18.

Juankosken vanha hautausmaa ja Ruukin ensimmäisen hautausmaa. Kierros alkaa Ruukin ensimmäiseltä hautausmaalta virastotalon takaa.

Kierroksen pääteeksi tartuu

Tehtaan kirkossa ja kahvit. Marja-Sisko Pihl ja Kirsi Leino

KAAVIN KIRKKO

Kaaviante 24

Messu su 22.6. klo 13. Hag-

man-Puustinen, Pauliina Vuorinen.

Messu su 29.6. klo 13. Huhta-

lahti.

Kirkkokonsertti su 29.6. klo 17.

Martti ja Erkki Holopai-

nen, Lauri Hallikainen, va-

paa pääsy.

Kirkko avoinna tutustumis-

ta ja hiljentymistä varten

kesällä 1.7.–31.7. ti-to klo 11–15.

Konfirmaatiomessu su 6.7. klo 13.

R. Leino, Lukkari-Lohi.

Messu su 13.7. klo 13. Keihä-

nen.

Messu su 27.7. klo 13. Hag-

man-Puustinen, Lukkari-Lohi.

Messu su 3.8. klo 13. Hagman-

Puustinen, Lukkari-Lohi.

Messu su 17.8. klo 13. Huhta-

lahti.

MUUTA

Luikonlahden kansanlau-

lukirkko la 21.6. klo 13. Hag-

man-Puustinen, Raija Kilpe-

läinen-Somero. Luikonlahden

rannassa.

Mäntyläisen metsäkirkko su

20.7. klo 13. Huhtala, Saarela.

Hautausmaakaavely "Van-

hojen muistomerkkien ker-

tomaa" ke 30.7. klo 18. lähtö

Kaavin hautausmaan parkki-

paikalta, oppaana Merja Ma-

rin. Hartaus ja kahvit kirkossa.

Mielenterveysleiri 5.–7.8.

Poukaman leirikeskuksessa.

Leirin hinta 25 €/hlö. Lisätie-

dot, ilmoittautuminen ja erit-

tyysruokavaliot sekä lähiömai-

sen yhteystiedot 20.6. men-

nessä Pijrolle 040 4888 627.

Telkkämäisen metsäkirkko su

10.8. klo 13. Hagman-Puusti-

nen, Lukkari-Lohi. Gideonit.

Kehtysvaamman leiri 12.–

14.8. Rytkyn leirikeskuksessa.

Osallistumismaksu 25 €/hlö.

Lisätiedot, ilmoittautumiset,

lähiömaisen yhteystiedot ja

erityisruokavaliot 20.6. men-

nessä Pijrolle 040 4888 627.

Omaishoitajien leiripäivä

Poukaman leirikeskuksessa

ma 1.9. lähtö matkahuollus-

ta klo 9, paluu klo 19. Matkan

hinta 10 €. Ilmoittautumi-

set, yhteystiedot ja erityisruo-

kavaliot 3.7. mennessä Pijrolle

040 4888 627.

MUURUVEDEN KIRKKO

Kirkkotie 2

Muuruveuden kirkko on

avoimna 16.6.–31.7. ma-pe klo

11–16. Päivystyksestä huolehti

Muuruveuden Eläkelitoin jä-

senet.

Messu la 21.6. klo 13. K. Leino,

Marjatta Piironen.

Messu su 29.6. klo 13. Keihä-

nen, Saarela.

Perinnepäivä Muuruvedel-

lä su 6.7. Muuruveden kirkol-

ta klo 9 linja-autolla Kuopi-

oon. Kuopiosta Muuruvedelle

M/S Queen-laivalla, laiva läht-

e Kuopiosta klo 10, ruokail-

u kartanohotelli Kivennavala-

lla. Pyhäpäivän hartaus ja kah-

vit klo 15.30 Muuruveden kir-

kolla. Paluukuljetus linja-au-

tolla Kuopioon. Matkan hin-

ta 60 €, lapset (alle 15 v.) 20 €.

Ilm. ja lisätietoja Pentti Rissa-

nen 0400 621 256.

Messu su 13.7. klo 13. Konfir-

maatio. Huhtala, Ahonen.

Messu su 20.7. klo 13. Korka-

lainen, Lukkari-Lohi.

Messu su 27.7. klo 13. Keihä-

nen, Saarela.

Messu su 3.8. klo 13. Hannu

Komulainen, Ahonen.

Messu su 10.8. klo 13. M. Mäki-

nen, Ahonen, Gideonit.

Messu su 17.8. klo 13. R. Leino,

Ahonen.

MUURUVEDEN

SEURAKUNTALATO

Kirkkotie 1

Diakoniatyöntekijän päi-

vystys: Muuruvedellä aloittaa

diakonian virassa Hanna Kok-

konen, päivytyksen ensimmäistä

kertaa to 14.8. klo 9–11.

MUUTA

Kesäsunnuntain jumalan-

palvelus su 22.6. klo 13 Vää-

rälänlammen rannalla. K. Lei-

no, Saarela.

Viisiikielisen yhteislauluil-

ta 26.6. klo 19 Muuruveden

satamassa.

Jaakko Löytyn ja Pekka Si-

mojen laulujen yhteislaulu-

ilta to 3.7. klo 19 Muuruve-

den satamassa.

Kauneimpien hengellisten

laulujen yhteislauluilta pe

18.7. klo 19 Muuruveden sa-

matamassa.

Hautausmaakaavely to 31.7.

klo 18. Niilo Lintunen kertoo

paikkakunnan merkkihien-

koista. Hartausshetti ja kahvit.

Israelilaisten laulujen yhte-

islauluilta to 28.8. klo 19

Muuruveden satamassa.

NILSIÄN KIRKKO

Kirkonmäentie 1

Juhannuslaulajaiset pe 20.6.

klo 12 kirkon pihassa.

Messu la 21.6. klo 10. Huhta-

lahti, Ahonen.

Sanajumalanpalvelus su

22.6. klo 10. Huhtala, Ahonen.

Juhani "Junn" Aaltosen

konsertti to 26.6. klo 18.

Messu, Kesävieraiden kirk-

kopyhä su 29.6. klo 10. Kah-

vit kirkonmäellä. Korkalainen,

Ahonen.

Musiikkileirin matinea ma

30.6. klo 14.

Musiikkileirin matinea ti 1.7.

klo 14.

Messu su 6.7. klo 10. M. Mäki-

nen, Ahonen.

Venääläisen Classics Art En-

semble -yhtyeen klassisen

musiikin konsertti ke 9.7. klo

18. kirkossa. Ohjelma 15 €.

Messu su 13.7. klo 10. Keihä-

nen, Tuura.

Sepittäjä ja Runotar – Eino

Leinon runoja ja lauluja kir-

kossa ke 16.7. klo 18. Ohjel-

ma 12 €.

Sanajumalanpalvelus to

20.7. klo 10. Pursiainen, Kärp-

KULTTUURIKULMA

Menovinkit 18.6.–20.8.

Lähetä vinkkejä kulttuurikulma@gmail.com

NÄYTTELYT

- ✦ **Galleria Carree**
7.7.–3.8. ”Vinkka”: Marjo Hyttinen, Pirjo Nykänen, Merja Laine, Paula Suominen, Teuvo Tuomi-vaara, Sauli Miettunen
- ✦ Riikka Laitinen 6.8.–24.8.

Galleria G 12

- ✦ Nanna Susi 31.5.–26.6.
✦ Heli Innala 28.6.–17.7.
✦ Leena Mäki-Patola 19.7.–7.8.
✦ Kirsi Neuvonen 9.8.–28.8.

Galleria Tila 33

- ✦ Riikka Viinikanoja 1.6.–2.7.
✦ Reijo Kärkkäinen 4.7.–1.8.
✦ Riitta Hellén-Vuoti 2.8.–5.9.

Mylly Luovien alojen keskus

- 11.6.–20.7.
✦ Mylly summer exhibition 2014

VB-valokuvakeskuksen kesänäyttelyssä on nähtävissä kaikkeuden kauneus. Kuvassa Ring Nebula.

VB-valokuvakeskus 6.6.–31.8.

- ✦ Beauty of the universe
– kaikkeuden kauneus
✦ Mardiros Sanoukian
– Sypressi ja kuu
✦ Victor Barsokevitsch
– Minna Canthin aatteita
✦ Vanha kunnan Vänäri

Kuopion taidemuseo 12.6.–6.9

- ✦ Mielen alkemiaa
– Matrix layer

Kuopion museo 22.4.—15.11.

- ✦ Heikki Villamo ja Kai Fagerström: Viimeiset vieraat
– Elämää autiotaloissa

Kuopion korttelimuseo

- 12.6.–20.9.
✦ Puhtaus on puoli ruokaa

Eemilän kotimuseo 18.6.–17.8.

www.eemilankotimuseo.fi

Harjamäen sairaalamuseo 2.6.–15.8.

Pöljän kotiseutumuseo 25.6.–3.8.

TAPAHTUMIA, ESITYKSIÄ

- ✦ **Kaupunkikiertoajelut** 25.6.–8.8. ke–pe klo 11. Lähtö Kuopion kaupungintalon edestä Tulliportinkadulta. Kuopion Oppaat

✦ **Siilifolk** 30.6.–5.7.

www.siilifolk.com

Riitta Konttinen:

Onnellista asua maalla. Siltala. 2013. 368 s.

Taidemaalari Pekka Halosen ilmaisu tupatölle ei ehkä kuvaa parhaiten Tuusulanjärven taiteilijoiden asumuksia, mutta jokainen Tuusulan rantatiellä vierailut ymmärtää, mitä Halonen tarkoitti: maalaismaiseman tarjoamaa inspiraatiota taiteilijalle ja tämä oli tärkeää etenkin taidemaalareille. Pekan ohessa Eero Järnefeltille ja Venny Soldan-Brofeltille sekä kirjailija Juhani Aholle. Hauskea yksityiskohta tarjoama sosiaalisuus ja yhteiset ilanistujaiset olivat tärkeitä, mutta tarvittaessa annettiin toiselle työ-

Savolaisten sukutarina

Antti Heikkinen:
Pihkatappi. Siltala. 2013. 276 s.

Siinä missä maalta muuttoa ja kaupungistumista on Savossakin totuttu yhdistämään 1960-70-luvun peltojen pakotoimiseen ja lehmien lahtiin, menee tuore nilsiäinen esikoiskirjailija Antti Heikkinen pidemmälle ja todistaa, että elämää on ollut savolaissuodilla 2000-luvun taiteissaakin.

Heikkinen tuo lukijan silmien eteen sodan, jonka sankarus muuttuu vuosien saatossa raamatulliseksi kiroukseksi kolmanteen sukupolven asti. Kolmatta suku-

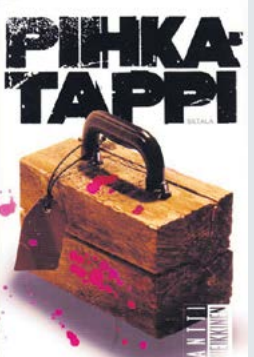
polvea edustaa kirjan päähenkilö, nuori mies, jonka odysseiaa syntymästä ammattivuosiin toimittajana ensin kaupungissa, sitten synnyinkirkonkylässä, seurataan

välähdyksenomaisin muistikuvien, joista kuitenkin syntyy harvinaisen realistinen kuva elämästä maaseudulla sellaisena kuin se nykyisin nähdään. Oman sävynsä romaanille antaa pojan ja leski-isän rakastava, mutta rujo suhde, johon kie-

olivat ympäristöstään poikkeavia. Tällainen henkilö oli erityisesti naiseuden kaavaa rikkonut Venny Soldan-Brofelt, jonka elämäntyön juuri Konttinen on nostanut esille. Tosin Tuusulanjärven naisten elämä ei aina ollut onnellista, omia taitoja jouduttiin tukahduttamaan ja kehittämään uusia, sillä ajan tavasta poiketen muutsien rahallista panosta tarvittiin taiteilijatalouksien toteuttamiseen.

TERHI LAITINEN

TERHI LAITINEN

Koonnut PIIA JULKUNEN

Kuopion museossa esillä Viimeiset vieraat. Kuvassa Kai Fagerströmin Kurre.

✦ **BarokkiKuopio** 1.–6.7.

www.barokkikuopio.com

- ✦ **Kävelen kirjailijoiden Kuopiossa** 2.7., 9.7., 16.7., 23.7. ja 30.7. klo 18. Lähtö Kuopion kaupungintalon edestä Tulliportinkadulta. Kuopion Oppaat

Sepittäjä ja Runotar 3.–16.7.

Eino Leinon runoja kesästä, luonnosta ja rakkaudesta

- ✦ 3.7. klo 18 Syväniemen kirkko, Karttula

- ✦ 4.7. klo 18 Vehmersalmen kirkko
✦ 9.7. klo 18 Peräniemen kasino, Kuopio

✦ **The Nordic Historical Keyboard Festival** 13.–22.8.

www.nordicclavichord.org

✦ **Kesä pukeutuu poplariin**

14.8. klo 18. Kuopion kaupunginorkesterin ilmaiskonsertti, Kuopion Musiikkikeskus

KESÄTEATTERIT

- ✦ **Herra alikersantti** 18.6.–6.7. Lastukosken uimaranta, Nilsia
✦ **Kivenpyörittäjängylä** 18.6.–31.7. Mäntyranan kesäteatteri, Siilinjärvi.
www.siilinjärventeatteri.fi

- ✦ **Jo vain herra Ministeri** 27.6.–25.7. Kesäteatteri Tammenranta, Vehmasmäki.
www.kesateatteritammenranta.fi

- ✦ **Albatrossi ja Heiskanen** 29.6.–27.7. Nilsian Harrastajateatteri, Simolan Kesäteatteri, Nilsia.
www.nilsianharrastajateatteri.fi

- ✦ **Tuohinen sormus** 29.6.–3.8. Lossiteatteri, Laivaranta, Vehmersalmi

- ✦ **Oi mikä ihana ilta...** -musiikinäytelmä 2.7.–10.8. Kuopion Uusi Kesäteatteri, Rauhalahden teatteriarena, Kuopio.
www.kuopionuusikesateatteri.com

- ✦ **Nummisuutarit** 8.–16.7. Hotelli Scandic, Kuopio.
www.anyapro.fi

- ✦ **Rullatehtaan Onni** 9.7.–9.8. Kesäteatteri Hermanni, Syväniemi. www.teatterihermanni.fi

- ✦ **Ukkosen jyrinän poika** 12.–20.7. Aholansaari, Tahkovo. www.aholansaari.fi

KIRKKO & KOTI

9
18.6.2014

Kuopion ja Siilinjärven seurakuntalehti. 101. vuosikerta.

Seuraava numero ilmestyy 20.8.

Julkaisija
Kuopion ev.lut. seurakunnat, PL 1064, 70101 Kuopio, p. 158 111, faksi 158 288, www.kuopionseurakunnat.fi.

Toimitusneuvosto Paavo Kaitokari, Hannu Koskelainen, Kirsi Leino, Pauli Kurkirinne, Marketta Rantama
Painos 73 670 kpl

Toimitus
Kirjastokatu 5 A 1
70100 Kuopio
Viestintäpäällikkö, Kirkko ja Koti-lehden päätoimittaja
Minna Siikaniva
puh. 040 4848 273
minna.siikaniva@evl.fi

Tiedottaja
Ulla Remes
puh. 040 4848 234
ulla.remes@evl.fi

Tiedottaja
Merja Tapio
puh. 040 4848 236
merja.tapio@evl.fi

Verkkotoimittaja
Seija Rytönen
(virkavapaalla)

www.kirkkojakoti.fi
www.facebook.com/kirkkojakoti

KOTIMAA

RISTIVETOA

Onni Hyppönen innostui pöytälatkasta.

Iina ja Oskari Ruija tekivät tuttavuutta Cami-alpakan kanssa.

Sadepäivän Riemua

Riemu-festivaali Kuopion satamassa oli täynnä toimintaa, iloa ja elämyksiä. Edes kolea sää ei karkottanut osanottajia.

Näillä leveysasteilla asiat ovat usein vain pukeutumiskysymyksiä. Se kävi selväksi helatorstaina Kuopion seurakuntien järjestämässä, lapsille ja perheille suunnatussa Riemu-tapahtumassa. Lämpöasteet olivat hädin tuskin plussan puolella ja taivaalta vihmoi välillä vettä, mutta se ei menoa haitannut. Matkustajasatamaan oli saapunut satoja ihmisiä – pipoin, hanskoin ja kumpparein varustautuneina.

Tämä on aivan uskomatonta. Säästä huolimatta paikalla on todella paljon ihmisiä, ja tunnelma on korkealla”, eräs tilaisuuden järjestysvalvojista hehkutti.

Eläinystävien juhlaa
Yksi tapahtuman vetonauloista oli *Pikku Kakkosesta* tuttu **Katti Matikainen**, joka keräsi lavan edustan täyteen niin isoja kuin pieniäkin kuulihoita. Esintymistaukojen aikana Katti Matikainen saikin poseerata kymmenissä yhteiskuvissa ja jakaa nimi-kirjoituksia ihailijoille.

Sympaattinen kissahahmo ei suinkaan ollut Riemun ainoa eläinvieras. Paikalle oli kutsuttu myös kaikkiaan kuusi ”kaverikoira”, joita sai käydä rapsuttelemassa ja halaillema.

Hieman harvinaisempi eläintuttavuus oli **Cami**-niminen alpaka, joka ei päässyt etenemään montaakaan metriä ilman, että sen ympärille kerääntyi uteliaita lapsia. **Iina Ruija** pysähtyi poikiensa **Aaronin** ja **Oskarin** kanssa silittelemään Camin paksua turkkia. He saivat kuulla, että Cami asuu Maaningalla, jossa tällä on peräti kaksi vaimoa.

KERRON KIRKOSTA

Monipuolista toimintaa Kesiksessä

Kesis on seurakunnan järjestämää kesätoimintaa 5-9-vuotiaille lapsille. Maanantaista perjantaihin kestävä kesikisjakso alkavat klo 10 ja loppuvat klo 14. Kesistötoiminta on maksutonta. Toimintaa tarjoaa Kuopion ev. lut seurakuntayhtymän yhteinen lapsityö eri puolilla Kuopiota. Ohjelmasta vastaavat lastenohjaajat. Voit käydä tutustumassa lisää aiheeseen osoitteessa www.kuopionseurakunnat.fi/lapsetjaperheet.

Tänä kesänä 2.-6.6. kokoontuva Neulamäen kirkon kesis aloitettiin tekemällä elämänpuuta. Lapset kokoontuivat kerhohuoneeseen miettimään minkä värisen kangastilkun kukin laittaisi isoon kartongille piirrettyyn puuhun. Väri kuvasti

Katti Matikainen houkutteli lavan eteen sankoin joukoin lapsiperheitä.

”Tulimme vasta aksen tänne satamaan. Tarkoitus olisi kierrellä ja katsella kaikessa rauhassa, mitä mielenkiintoista täältä löytyy”, Iina Ruija kertoi.

”Sain esitteen tapahtumasta ja ajattelin, että vaikuttaa tosi kivalta. Ennen lähtöä vielä soitin tapahtuman järjestäjälle ja kysyin, onko tämä peruttu huonon sään takia. Onneksi ei ollut!”

Lettuja ja kirpparilöytöjä

Elisa Bogdanova oli **Toni**-poikansa kanssa pysähtynyt tutkimaan lastenvaate- ja lelu-kirppiksen tarjontaa.

”Tein hyviä löytöjä, muutama peli ja tyttärille pari leluhuvasta.”

Rattaissa torkkuva Toni oli äidin mukaan tykännyt eniten onkimisesta.

”Olimme Riemussa myös viime vuona, kun tapahtuma järjestettiin Kirkkopäivien yhteydessä. Se oli mukava kokemus ja siksi halusimme tulla tälläkin kertaa.”

Tara Viljala oli päättänyt lämmitellä kylmässä säässä parhaalla mahdollisella tavalla eli syömällä höyryävää lettua.

”Kasvomaalaus oli ehkä kaikkein mukavinta. Ja Katti Matikainen myös”, tyttö tuumasi pienen pohdinnan jälkeen.

”Olisi kyllä kauhean kiva, jos tällainen tapahtuma järjestettäisiin uudestaan. Tulisin varmasti.”

Festaripäivän aikana oli mahdollista myös muun muassa kilpailla keppihevossilla, pelata pöytälatkää, ajella vossikalla, painaa rintanaappeja ja viivähtää satutuokiossa.

HELI HARING

Neulamäen kesiksessä valmistettiin omat viirit.

tasivat matkansa lähileikkipuistoon. Siellä viireihin etsittiin sopivat kepit. Metsästä jokainen ryhmä etsi ja valitsi itselleen oman puun. Lapset miettivät minkä ikäisen puu voisi olla tai onko puulla tarina kerrottavanaan. Nämä kaikki kirjattiin ylös paperille joko piirtäen tai kirjoittaen. Paperi ripustettiin oman puun oksaan tai laitetiin puun onkaloon.

Aamupäivän touhuamisen jälkeen monella kesisläisellä olikin jo kova nälkä. Mukana onkin hyvä olla reilut eväät ja

runsaasti juotavaa. Ruuan siunaamisen jälkeen lapset asettuivat kalliolle syömään eväitään.

Eväshetken jälkeen oli aikaa leikkiä, askarrella, tai vaikka laskea liukumäestä. Lopussa ennen kotiinlähtöä oli hiljentymisen aika. Neulamäen kirkon nurmikolle muodostui risti luonnonmateriaaleista. Sen äärellä kiitettiin Taivaan isää puista, kivistä, sammaleesta; metsästä.

teksti ja kuva: TAINA KUOSMANEN-KANGAS lastenohjaaja

Älä jää odottamaan, lähde auttamaan

Vapaaehtoistyö on monipuolista ja mahdollisuudet ovat rajattomat.

Jos osaisimme lukea rivien välistä. Ettemme aina odottaisi avunpyyntöä. Ja olisimme läsnä ja tapaisimme toisiamme useammin tai ainakin ottaisimme puhelimen käteen ja soittaisimme.”

”Kaikki lähtee pienistä asioista. Useinkaan ei tarvita älyttömän suuria tekoja, kun voi jo osoittaa, että välitän sinusta.”

Kuopiolainen Jenni Kuosmanen, 26, on vapaaehtoinen tiedottaja kirkon Suurella Sydämellä -vapaaehtoistyöverkostossa. Kuopiossa viime syksynä aloittanut toiminta linkittää avuntarvitsijan ja auttajan löytämään toisensa.

Omat vahvuudet käyttöön

”Olin miettinyt pitkään lähtemistä vapaaehtoistyöhön. Sitten luin lehdestä jutun, jonka kautta eksyin Suurella Sydämellä -nettisivuille. Pienen lapsen äitinä aikaa on vähän ja vielä vähemmän sitä on, kun käy lisäksi päivätöissä sekä viimeistelee opintojaan.”

Jenni opiskelee kulttuurituottajaksi ammattikorkeakoulussa ja työskentelee Niuvanniemen sairaalassa. Kotona viilettää 2-vuotias Hertta. Nettisivuilta hän huomasi, että palveluun etsittiin tiedottajaa ja tehtävä herätti heti mielenkiinnon.

”Pystyn osaamisellani auttamaan mahdollisuuksieni ja aikataulujeni mukaan. Markkinoin Suurella Sydämellä -palvelun asioita, päivitän nettisivuja ja olen mukana tapahtumissa. Olen siis yksi linkki verkostossa.”

Suurella Sydämellä toimii netissä, jonka

kautta voi ilmoittautua mukaan työntekijäksi tai pyytää apua. Sivustolla on haussa monenlaisia vapaaehtoistyötehtäviä Kuopiossa ja sen lähialueilla. Toimintaa on jo Suomen 30 kaupungissa.

Kuka voi osallistua ja miten?

”Kaikki, jotka ovat kiinnostuneet auttamaan ja haluavat tutustua uusiin ihmisiin, kartuttaa työkokemustaan ja saada uuden harrastuksen.”

”Jokainen voi miettiä, mikä olisi juuri itselleen sopivin juttu omasta elämäntilanteesta ja mielenkiinnon kohteista riippuen. Hommia riittää esimerkiksi talousneuvojalle, kerhoohjaajalle, roudarille, muusikolle, lähimmäis- ja ulkoiluavustajalle.”

”Opiskelijoille ja nuorille, jotka tarvitsevat työkokemusta, verkosto on hyvä tapa saada sitä. Vapaaehtoinen saa halutessaan tehdystä työstä todistuksen.”

Pyytämässä huomioitavaa on, että tarjottava apu vaihtelee paikkakunnittain. Auttamas-
sa on sekä ammattilaisia että vapaaehtoisia.

”Esimerkiksi Kuopion sivuilla osa tehtävistä liittyy tavarain lahjoittamiseen, muut ovat toiminnallisia. Jos kuitenkin käy niin, että omaa juttua ei tunnu löytyvän, voi sivujen kautta ilmoittautua vapaaehtoiseksi ja kertoa, missä olisi kiinnostunut auttamaan”, Jenni opastaa.

Uskaltaisipa avata suunsa

Millainen on suurisydäminen ihminen?

”Hän on valmis auttamaan, vaikka hänellä itsellään olisi kiire. Hän on helposti lähestyt-

tävä, aito ja luotettava, eikä tuomitse ketään vaan kohtaa vertaisenaan.”

Jenni on saanut apua erityisesti vanhemmiltaan. Tuki oli tarpeen, kun perheeseen syntyi lapsi. Kaikki oli uutta, ja vaati oman aikansa saada lapsiperheen arki toimivaksi.

”Sairastelin paljon lapseni ensimmäisten elinkuukausien aikana. Pikkuinen huuti koliikkia ja siinä vaiheessa tuntui, että omat voimat eivät riitä. Niinkin arkiset asiat kuin roskisten vienti ja koiran ulkoiluttaminen riittivät antamaan iloa ja jaksamista vauva-arjessa”, Jenni muistelee ja antaa ison kiitoksen vanhemmilleen.

”Isovanhempien läsnäolo näkyy myös hyvin läheisinä suhteina lapsenlapsen. Tänäkin päivänä saan tarvittaessa apua ja hyvältä se tuntuu, kun tietää ihmisten välittävän.”

”Apua ei välttämättä ole helppo pyytää ja sitä pyrkii viimeiseen asti sinnittelemään, mutta toisaalta kannattaisi uskaltaa avata suunsa ehkä hieman aikaisemmin, ennen sitä viimeistä tippaa”, Jenni pohtii.

Itsekkyys surettaa

Yksilökeskeisyys ja omien intohimojen toteuttaminen tuntuu olevan arjessa ykkösenä.

”Moni viettää kiireistä elämää. Ehkä asioita arvotetaan eri tavalla kuin ennen. Ihmiset tarvitsevat enemmän viihdykkeitä, yhä isompia elämyksiä. Onko meillä aikaa toisillemme ja toistemme hyväksi?”

”Surulliseksi minut saa välinpitämättömyys ja itsekkyys. Äitinä ajattelee asioita erityisesti lasten näkökulmasta. Ihannemaailma olisi sellainen, jossa lapsien ei tarvitsisi kärsiä

varsinkaan meidän aikuisten törttöilystä.”

”On monia epäkohtia, joihin haluaisin tarttua, mutta ehkä tiivistän sen näin voimakkaisiin sanoihin:

Inhoan pahuutta, joka kärjistyy ihmisten hyväksikäyttönä ja riistona. En myöskään kes-
tää, jos ensiksi luvataan ja sitten petetään luotamus”, Jenni toteaa.

”Iloiseksi ja onnelliseksi minut saa perheeni. Arki yhdessä on hauskaa. Minua naurattavat monet asiat ja nauramme paljon kotona. Hauskuutta löytyy usein pienistä asioista.”

Yllättäen eteen tulevat mahdollisuudet tuovat sisältöä Jennin elämään.

”Olen projekti-ihminen ja löydän itse-
ni usein jostakin uudesta. Innostun ja lähden mukaan mielelläni. Yleensä projektit liittyvät kulttuuriin ja tapahtumiin, mutta kauan haaveilemani vapaaehtoistyöpesti on näistä uusin.”

Haaveet keskittyvät tällä hetkellä oman paikan löytämiseen työelämässä. Myös jatkoopinnot pyörivät ajatuksissa.

”Mahtavaa, jos voin tulevaisuudessa yhdistää työssäni auttamisen ja luovan alan koulutustaustani.”

”Minulla oli tapana murehtia seuraavia askeleita, mutta olen opetellut luottamaan, että asiat järjestyvät aina jotenkin. Kukaan ei tule sohvalta sinua hakemaan, itse täytyy olla aktiivinen, mutta uskon, että meitä johdetaan. Tykkään kohdata ja tutustua uusiin ihmisiin, ja sitä kautta saada ajatuksiini uusia näkökulmia.”

HANNA KARKKONEN

TUULA HYTINEN

Jenni Kuosmanen tekee tunnetuksi Suurella Sydämellä -vapaaehtoistyöverkostoa ja rohkaisee ihmisiä kysymään tai tarjoamaan apuaan.